

KERKENBELEIDSPLAN 1.1 STAD GEEL

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

INHOUDSTAFEL

1.1	INLEIDING.....	5
2	SITUERING KERKGEBOUWEN	6
3	FICHES KERKGEBOUWEN	8
3.1	Sint-Luciakerk in Oosterlo.....	9
3.1.1	Identificatie.....	9
3.1.2	Beschrijving.....	9
3.1.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	15
3.1.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	16
3.1.5	Financieel overzicht (optioneel)	17
3.2	Sint-Amandskerk in Sint-Amands	18
3.2.1	Identificatie.....	18
3.2.2	Beschrijving.....	18
3.2.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	26
3.2.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	28
3.2.5	Financieel overzicht (optioneel)	29
3.3	Sint-Apolloniakerk in Stelen.....	30
3.3.1	Identificatie.....	30
3.3.2	Beschrijving.....	30
3.3.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	37
3.3.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	39
3.3.5	Financieel overzicht (optioneel)	39
3.4	Sint-Hubertuskerk in Ten Aard	40
3.4.1	Identificatie.....	40
3.4.2	Beschrijving.....	40
3.4.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	46
3.4.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	48
3.4.5	Financieel overzicht (optioneel)	48
3.5	Heilig Hartkerk in Winkelomheide.....	50
3.5.1	Identificatie.....	50
3.5.2	Beschrijving.....	50

3.5.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	56
3.5.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	58
3.5.5	Financieel overzicht (optioneel)	58
3.6	Sint-Dimpnakerk in Sint-Dimpna	59
3.6.1	Identificatie.....	59
3.6.2	Beschrijving.....	59
3.6.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	69
3.6.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	71
3.6.5	Financieel overzicht (optioneel)	71
3.7	Sint-Lambertuskerk in Bel.....	72
3.7.1	Identificatie.....	72
3.7.2	Beschrijving.....	73
3.7.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	78
3.7.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	80
3.7.5	Financieel overzicht (optioneel)	80
3.8	Onze-Lieve-Vrouw Bezoeking kerk in Larum	81
3.8.1	Identificatie.....	81
3.8.2	Beschrijving.....	81
3.8.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	88
3.8.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	90
3.8.5	Financieel overzicht (optioneel)	90
3.9	Sint-Gerebernuskerk in Punt	91
3.9.1	Identificatie.....	91
3.9.2	Beschrijving.....	91
3.9.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	96
3.9.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	97
3.9.5	Financieel overzicht (optioneel)	98
3.10	Sint-Franciscuskerk in Elsum.....	99
3.10.1	Identificatie	99
3.10.2	Beschrijving	99
3.10.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	104

3.10.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	105
3.10.5	Financieel overzicht (optioneel).....	106
3.11	Sint-Laurentiuskerk in Zammel.....	107
3.11.1	Identificatie	107
3.11.2	Beschrijving	107
3.11.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	117
3.11.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	118
3.11.5	Financieel overzicht (optioneel).....	119
3.12	Sint-Jozefkerk in Holven.....	120
3.12.1	Identificatie	120
3.12.2	Beschrijving	120
3.12.3	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	127
3.12.4	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	129
3.12.5	Financieel overzicht (optioneel).....	129
4	Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie	130
4.1.1	A-Kerken	130
4.1.2	B-Kerken	131
4.1.3	C-Kerken	131
4.2	Toekomstige investeringen.....	134
5	Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht	134
5.1.1	Dorps- en stadsontwikkelingsvisie	134
5.1.2	Herbestemmingsonderzoek	134
	BESLUIT.....	135

1.1 INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de stad Geel:

NR	NAAM	ADRES	DORP
1	SINT-LUCIAKERK	EINDHOUTSEWEG 38	OOSTERLO
2	SINT-AMANDSKERK	MARKT 1+	ST. AMANDS
3	SINT-APPOLONIAKERK	STELLEN 19	STELLEN
4	SINT-HUBERTUSKERK	VAARTSTRAAT 67	TEN AARD
5	HEILIG HARTKERK	KEMELDIJK 22	WINKELOMHEIDE
6	SINT-DIMPNAKERK	SINT-DIMPNALEIN 15	ST. DIMPNA
7	SINT-LAMBERTUSKERK	BEL 103	BEL
8	O.L.V.-BEZOEKINGKERK	LARUM 27	LARUM
9	SINT-GEREBERNUSKERK	ANTWERPSEWEG 137	PUNT
10	SINT-FRANCISCUSKERK	DR. PEETERSSTRAAT 88	ELSUM
11	SINT-LAURENTIUSKERK	ZAMMELSEWEG 196+	ZAMMEL
12	SINT-JOZEFKERK	KAPELSTRAAT 18	HOLVEN

De delegatie van de stad Geel, bestaande uit de burgemeester, schepenen, het management en experts van de stedelijke diensten, heeft samen met vertegenwoordigers van de kerkelijke instantie – waaronder het bisdom, de pastorale eenheid en het centraal kerkbestuur – vergaderd als stuurgroep op 24 februari 2025 en 18 maart 2025. Tijdens de eerste bijeenkomst werd het pastoraal plan (zie bijlage) toegelicht. Dit plan vormt de leidraad voor de verdere indeling van de kerken volgens het geldende decreet.

Deze indeling wordt als volgt omschreven;

A Kerkgebouwen	die maximaal hun huidige bestemming voor de eredienst behouden (valorisatie)
B Kerkgebouwen	waarvoor op korte termijn (binnen de vijf jaar na het schrijven van het kerkenbeleidsplan) neven- of herbestemming onderzocht dient te worden.
C Kerkgebouwen	waar op middellange termijn (binnen de tien tot vijftien jaar na het verschijnen van het kerkenbeleidsplan) gesproken dient te worden over behoud voor de eredienst, neven- of herbestemming.

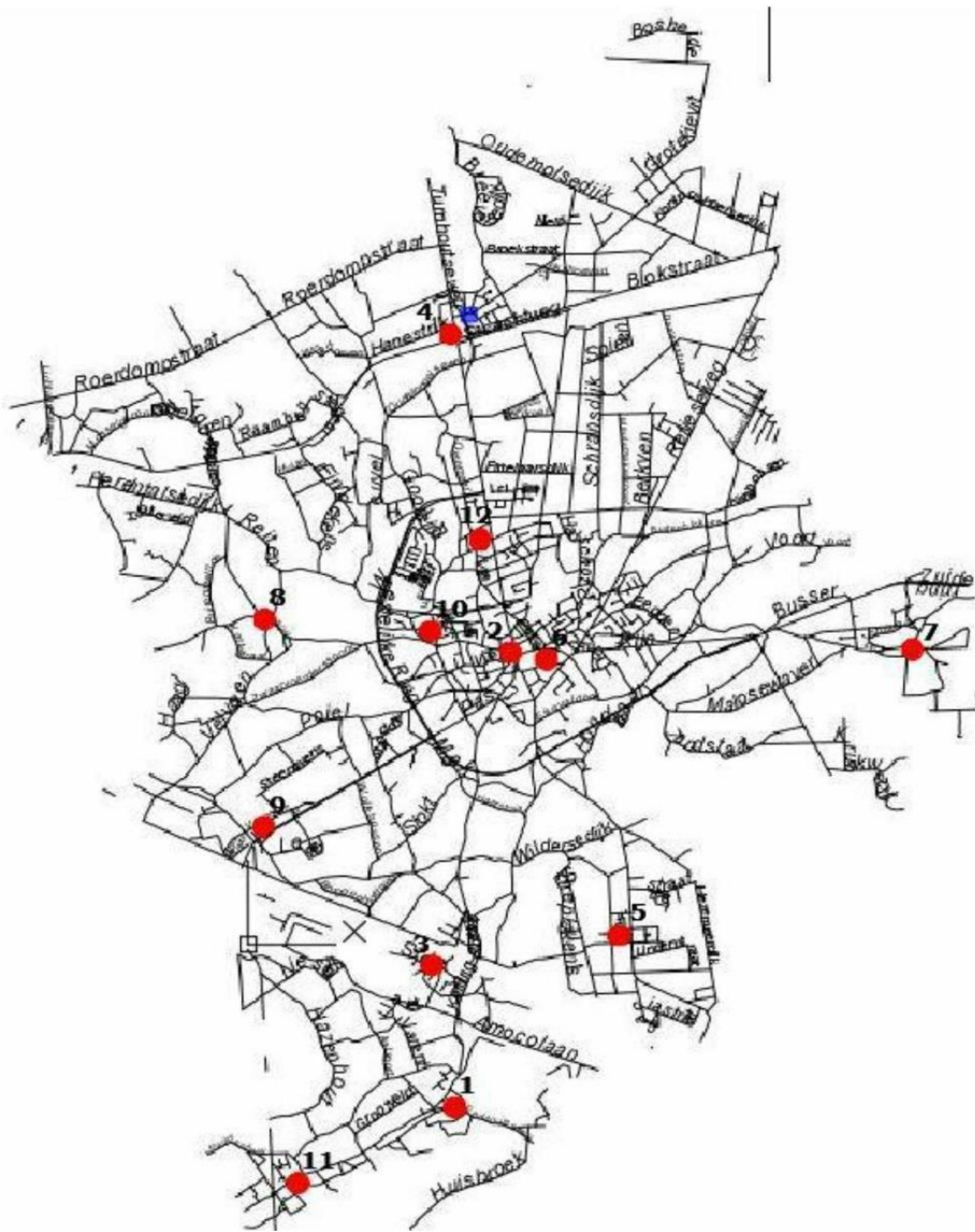
Na de eerste stuurgroep werd een ontwerp van kerkenbeleidsplan goedgekeurd op het college van burgemeester en schepenen van 10 Maart 2025, waarna het goedgekeurd ontwerp gedeeld werd met de kerkelijke gemeenschap. De finale versie aangepast op de stuurgroep van 18 maart 2025 werd ter goedkeuring voorgelegd aan het college van burgemeester en schepenen van 24 maart 2025 en vervolgens goed gekeurd door het bisdom Antwerpen en nadien aan de gemeenteraad van de stad Geel op 5 mei 2025.

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente stad Geel, de pastorale eenheid HH.-Dimpna en Gerebernus, het centraal kerkbestuur van Geel en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van Bisdom Antwerpen op datum;
- door de gemeenteraad van de gemeente Geel op datum.

2 SITUERING KERKGEBOUWEN

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

NR	NAAM	DORP	NR	NAAM	DORP
1	SINT-LUCIAKERK	OOSTERLO	7	SINT-LAMBERTUSKERK	BEL
2	SINT-AMANDSKERK	SINT-AMANDS	8	O.L.V.-BEZOEKINGKERK	LARUM
3	SINT-APPOLONIAKERK	STELLEN	9	SINT-GEREBERNUSKERK	PUNT

4	SINT-HUBERTUSKERK	TEN AARD	10	SINT-FRANCISCUSKERK	ELSUM
5	HEILIG HARTKERK	WINKELOMHEIDE	11	SINT-LAURENTIUSKERK	ZAMMEL
6	SINT-DIMPNAKERK	SINT-DIMPNA	12	SINT-JOZEFKERK	HOLVEN

3 FICHES KERKGEBOUWEN

3.1 Sint-Luciakerk in Oosterlo

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

3.1.1 Identificatie

Naam: Sint-Luciakerk

Geografische ligging

- Eindhoutseweg 38, 2440 Geel
- 5° afd. sect. N perceel 303d en 317b
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Bisdom Antwerpen
- Dekenaat of Regio: Dekenaat Zuiderkempen
- Parochie: Oosterlo

Eigenaar: stad Geel

Bescherming(en)

- Niet-beschermd
- Is vastgesteld als bouwkundig erfgoed; Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009

3.1.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

De kapel van de Heilige Lucia van Oosterlo ontstond waarschijnlijk als slotkapel bij het hof van de Berthouts. In 1270 stichtten Hendrik II Berthout van Oosterlo en zijn vrouw Aleidis er een kapelanie die later overgebracht werd naar de Sint-Dimpnakerk. Van 1536 tot 1872 hoorde Oosterlo bij de parochie Zammel.

Driebeukige, neogotische kruisbasiliek van 1893-1894 naar ontwerp van J. Bilmeyer en J. Van Riel, gerestaureerd in 1997. De plattegrond ontvouwt een excentrische westtoren van vier geledingen onder ingesnoerde, leien naaldspits, schip van drie traveeën, transept van één travee en koor van drie rechte traveeën met driezijdige sluiting. Baksteenbouw onder leien bedaking. Ritmerende steunberen waartussen eenvoudige spitsboogvensters, laatst genoemde deels gekoppeld (schip, westgevel en transeptarmen). Westelijke puntgevel met doorlopend kordon, rechthoekige deur onder spitsboogveld met Christusmonogram gevat in geprofileerde spitsboog op zuiltjes met eenvoudig knoppenkapiteel, soortgelijke deur in zijgevel van de toren met aangebouwde polygonale traptoren. Bepleisterd en beschilderd interieur met spitsbogen op zuilen met polygonaal hardstenen sokkel en knoppenkapiteel; houten spitstongewelf. Meubilair. Gepolychromeerde houten heiligenbeelden van circa 1894. Neogotisch meubilair van circa 1894. Eiken sacristiekast van eind 18de eeuw.

Bron : AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: Parochiekerk Sint-Lucia, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/52446> (geraadpleegd op 28 februari 2017).

b) Bouwfysische toestand

Bouwjaar	1893-1894
Stabiliteit	Goed
Muren	Matig: metsel- en voegwerk licht verweerd, verspreid weggevallen voegwerk en scheurvorming, verspreid uitgespoeld voegwerk
Daken	Redelijk tot goed;Houtwerk aangetast door huisboktor en kleine klopper – is behandeld in 2016;Dakramen en kapellen toren matig;Ladder en klimhaken matig
Ramen	In goede staat
Dakgoten en afvoerpijpen	In goede staat
Interieur	Zolders, gewelven aantasting kleine klopper
Schilderwerk binnen	In goede staat
Schilderwerk buiten	Afwerkklagen zijn schraal
Verwarmingsinstallatie	Verouderd
Elektrische installatie	Gerenuveerd in 1997, niet herkeurd sindsdien
Sanitair	Niet aanwezig
Branddetectie	Niet aanwezig
Inbraakdetectie	Niet aanwezig
Uurwerk	In goede staat, jaarlijks onderhoudscontract
Klokken, sturing	In goede staat, jaarlijks onderhoudscontract

c) Architecturale mogelijkheden

Grootte, opdeling, inrichting van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes

Schip + koor = $\pm 6 \text{ m} \times \pm 27 \text{ m} = \pm 162 \text{ m}^2$
Zijbeuken = $2 \times (\pm 3 \text{ m} \times \pm 8,5 \text{ m}) = \pm 51 \text{ m}^2$
Dwarsbeuk = $2 \times (\pm 6 \text{ m} \times \pm 6 \text{ m}) = \pm 72 \text{ m}^2$
Grootte orde totale kerk = $\pm 315 \text{ m}^2$
Aantal stoelen: 237

Oostelijk:

- Sacristie
- Bergplaats met buitendeur

Westelijk:

- Zijportaal op het zuiden onder toren met torentrap
- Ruimte voor doopvont
- Hoofdportaal

Uitbreidingsmogelijkheden en mogelijkheid tot afsplitsen deelruimtes

Louter technisch is compartimentering mogelijk: er kunnen wanden geplaatst worden en eventueel een verdieping.

De kerk is opgenomen in de inventaris bouwkundig erfgoed, doch niet beschermd. Er zijn mogelijkheden tot uitbreiding in westelijke richting naar de pastorie/parking. Aan de andere zijden is geen uitbreiding mogelijk gelet op bebouwing en kerkhof. Op het huidige kerkhof worden geen nieuwe begravingen meer toegestaan. Dit gaat in de toekomst evolueren naar een groenaanleg.

Toegankelijkheid voor andersvaliden

De kerk kan toegankelijk gemaakt worden voor andersvaliden; op heden niet aangepast op vlak van toegankelijkheid.

Aanwezige voorzieningen

Verwarming: > 40 jaar oude luchtgroep, brander vernieuwd in 1997;
Elektriciteit: vernieuwd in 1997, recentelijk geen aanpassingen of herkeuring gebeurd;
Geluids- en lichtinstallatie: boxen verdeeld in de kerk, micro's, eenvoudige geluidsinstallatie in de sacristie;
Sanitair: niet aanwezig
Keuken: niet aanwezig

Aanwezigheid van waardevol interieur/cultuurgoederen

Roerend erfgoed;

- Hoofdaltaar: gebeeldhouwd retabel met laatste avondmaal, Kalvaris en Manna oogst. Eik en steen.

- Noordelijk zijaltaar: toegewijd aan O.L.V.-Zuidelijk zijaltaar: toegewijd aan Antonius Abt.
- Preekstoel, eik en steen, c.a. 1894 met kruisweg
- Sacristiekast, 1781
- 2 biechtstoelen
- Doopvont, c.a. 1894
- Orgel

Hoofdaltaar

Hoofdaltaar

Noordelijk zijaltaar

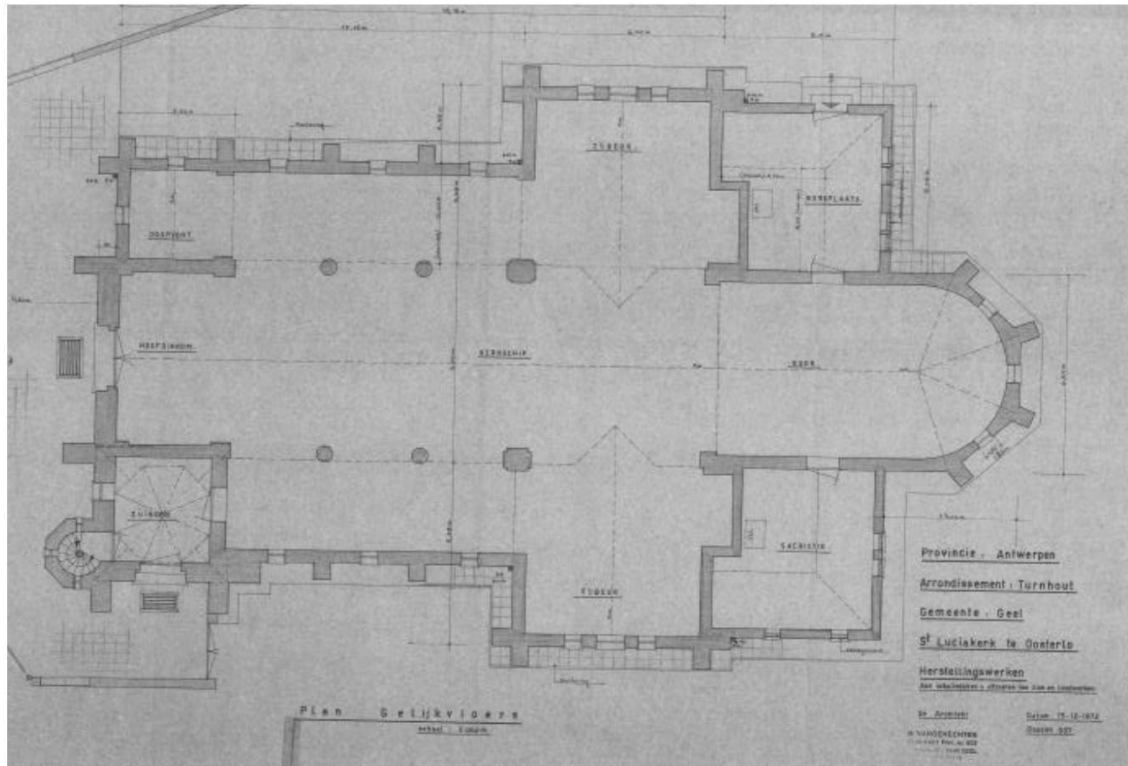
Preekstoel

Kruisweg

Orgel

d) biodiversiteit (optioneel)

Tekst

3.1.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Groen = eigendom stad Geel

Geel = eigendom kerkfabriek

Blauw = private eigendom

Ruimtelijke en juridische context: gewestplan – RUP's

Bestemming/zone: woongebied conform gewestplan

Accommodaties in en rond de kerk

Pastorij: ja, Eindhoutseweg 36, eigendom kerkfabriek

Kerkhof: ja

Plein: ja

Parking: ja

Overige: MPI, watermolen van Oosterlo (beschermd)

Nabijheid andere gebedsruimten: neen

Diversen

Uurwerk: ja

Verlichting toren: neen

Klokken: 2 klokken:

- kleine klok, Sebastiaan 1657
- grote klok, Santa Lucia, 1951, 427 kg

3.1.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal

De kerk van Oosterlo heeft een wekelijkse viering op zaterdag om 18.00 u. Op een gewone zaterdag zitten er tussen de 15 en 20 mensen in de viering. Met Kerstmis is er een kerstviering in samenwerking met Huis Perrekes. Er waren in 2024 237 mensen. In 2024 waren er in Oosterlo 0 huwelijken en 2 uitvaarten. De kerk van Oosterlo is geen doopkerk. Het MPI gebruikt de kerk voor vieringen: 2 kerstvieringen, 3 communievieringen, 1 paasviering.

Niet – pastoraal

Huis Perrekes gebruikt de kerk wekelijks voor activiteiten ten behoeve van de bewoners. Dit kan gaan over pastorale activiteiten, bezinningsmomenten of culturele activiteiten.

3.1.5 Financieel overzicht (optioneel)

Schematisch overzicht van grote werken aan de kerk die moeten gebeuren en waar consensus over is tussen gemeente en centraal kerkbestuur / kerkfabrieken.

Jaar	Grote werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering
2025	Schilderwerken/dakwerken	45.500 begroot	2025
		145.061 offerte	

Kerkfabriek exploitatietoelage per jaar in Meerjarenplan (MJP)

2025	2026	2027	2028	2029
Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	bedrag

Aan te leveren door dienst financiën en kerkfabriek

3.2 Sint-Amandskerk in Sint-Amands

3.2.1 Identificatie

Naam: Sint-Amandskerk

Geografische ligging

- Markt 1+, 2440 Geel
- 6° afd. sect. G perceel 770a
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Bisdom Antwerpen
- Dekenaat: Dekenaat Zuiderkempen
- Parochie: Sint-Amands

Eigenaar: Stad Geel

Bescherming(en)

- Is vastgesteld als bouwkundig erfgoed; deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009
- Is beschermd als monument; deze vaststelling is geldig sinds 25-03-1938

3.2.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Georiënteerde kruisbasiliek gelegen aan de noordzijde van de Markt, opgetrokken in laatgotische stijl waarbij qua materiaalgebruik en stijl de toren en een deel van de zuidelijke

zijbeuk aansluiten bij de Brabantse gotiek, terwijl het schip, het koor en het interieur kenmerken vertonen van de Kempische variëteit. De toren deed als bezit van het gemeentebestuur dienst als schepenkamer en belfort.

Na een brand in 1488 of 1489 van een ouder kerkgebouw waarvan het onderste deel van de toren en een gedeelte van de zuidelijke zijbeuk uit de eerste helft van de 15de eeuw bewaard bleef, werd de huidige kerk opgericht in de periode 1490-1531 en ingewijd in 1532. De kerk werd diverse malen hersteld en deels gerestaureerd onder meer einde 16de eeuw, in 1766 naar ontwerp van Egidius Culp (toren), circa 1850 (daken, ramen en interieur), in 1909-1913 naar ontwerp van P. Langerock, na oorlogsschade in 1954-1956 naar ontwerp van R. Van Steenberghe en in 1977-1979 naar ontwerp van J.L. (?) Stijnen. Restauratie van de kerk in de jaren 1990-2000: toren naar ontwerp van M. Vangenechten in 1993-1995 en schip en koor naar ontwerp van L. Sledsens vanaf 1998.

De plattegrond ontvouwt een driebeukige kruisbasiliek met westtoren van acht geledingen onder ingesnoerde naaldspits, schip en zijbeuken van zes traveeën, transept van twee traveeën met vlakke sluiting, koor van drie traveeën met driezijdige sluiting, lagere, vlak afgesloten zijkapellen en latere pseudo-kooromgang. Gevarieerd gebruik van zandsteen (toren, zuidelijke zijbeuk en speklagen), baksteen en ijzerzandsteen (fragmentarisch voor exterieur, onder meer enkele omlijstingen; veelvuldig in interieur); leien bedaking met vieringtoren.

Vierkante, verankerde westtoren gemarkeerd door hoeksteunberen en polygonale traptorens, onder leien ingesnoerde naaldspitsjes. Vrij gesloten torenvolume horizontaal geaccentueerd door omlopende kordons. Geprofileerde korbboogdeur met bovenliggend spitsboogvormig meerlicht gevat in een omlopende omlijsting. noord- en zuidgevel met gekoppelde spitsboogvensters, westzijde met in vierde geleding gevelsteen "*DOM renovat anno*"; bovenverdieping met gekoppelde spitsbogige galmgaten. Zuidgevel met Boerenkrijgmonument van 1898 door de Leuvense beeldhouwer B. Van Uytvanck: spitsboogvormige reliëfplaat met figuratieve voorstelling en gebruikelijke iconografie in een hardstenen neogotische omlijsting met geornamenteerde zuiltjes onder hogels en zwikken met wapenschilden. Schip en zijbeuken geritmeerd door steunberen en - op zuidelijke beuk na - rijkelijk

voorzien van speklagen, spitsboogvormige meerlichten met (neo)gotisch maaswerk. Zuidzijde met uitspringend portaal (1790) van één travee met tuitgevel, korbboogdeur en radvenster. Diverse fragmentarische sporen van ijzerzandsteen onder meer gedichte korbboogdeur aan noordzijde. Tegen de koorsluiting: baroksculptuur met voorstelling van de eucharistie onder gebroken waterlijst op consoles. Ten zuiden van de kerk: zogenaamde "*Kruislieveheer*" van 1810 door M. Janssens (1765-1856) afkomstig van het vroegere kerkhof.

Deels bepleisterd en beschilderd *interieur* met contrasterend gebruik van baksteen en ijzerzandsteen voor zuilen, spitsbogen en kruisribgewelven op colonnetten en halfzuilen (zijbeuken).

Schilderijen: Zweetdoek van Veronica, drieluik met Aanbidding der drie Wijzen, drieluik met Golgotha, graflegging, Verrijzenis, Heilige Amandus en Sint-Dimpna en Vier Evangelisten uit de 16de eeuw; Jezus vertrappt de slang van 1674 en afbeeldingen in verband met de Heilige Drievuldigheid van 1670, beide door J. Van Rintel, Onthoofding van Johannes uit de 17de eeuw; kopieën van Rubens uit de 18de eeuw: Kruisafname en Tenhemelopneming van Maria; marteling van Heilige Joris door F.J. De Backer van midden 19de eeuw.

Beeldhouwwerk: gepolychromeerde Calvarie uit de 15de eeuw, gepolychromeerde of witgeschilderde houten beelden van Onze-Lieve-Vrouw, Sint-Dimpna, Heilige Rochus en Heilige Gerebernus uit de 16de eeuw; stenen 17de-eeuwse beelden van Heilige Jozef met Kind en tegen de zuilen van de middenbeuk: Christus, Onze-Lieve-Vrouw en apostelen uit de tweede helft van de 17de eeuw (een beeld naar verluidt gedateerd 1682); gepolychromeerd houten beeld van Sint-Amandus en twee reliëfs van witgeschilderd hout uit de 18de eeuw; beeld van Heilige Amandus door B. Van Uytvanck uit de 19de eeuw (kopie van SintHubertusbeeld in Leuvense Sint-Jacobskerk).

Meubilair. Indrukwekkend meubilair in barokstijl. Zij-altaren van marmer en gemarmerd hout, 1665 door Cornelis Van Mildert en van circa 1665 door Gijsbrecht Hechtermans. Portiekaltaar van 1672 door Antoni Vandencruys. Hoofdaltaar van gemarmerd hout van 1746-1748 door Theodoor Verhaegen. Eiken koorgestoelte van 1662-1664 door Gijsbrecht Hechtermans.

Twee eiken biechtstoelen door Gijsbrecht Hechtermans van (circa) 1684. Voorts 18de eeuwse biechtstoelen (1779-1780) door Pieter Valckx en in transept en zijbeuken lambrisering met ingewerkte biechtstoelen (1744-1793) door Jan Frans Van Geel. Neogotische communiebank van 1912 door Benoit Van Uytvanck. Eiken preekstoel van 1738-1744 door Willem Ignatius Kerricx. Orgel door Christiaan Penceler met eiken orgelkast door Pieter Convent (1717). 15de-eeuws doopvont met 17de-eeuws deksel en 19de-eeuws hengsel. Koorafsluiting van zwart en wit marmer door Pieter Scheemaekers, gedateerd "ANNO 1693". Glasramen van Camille Gantin Defoin uit het eerste kwart van de 20ste eeuw en J. Huet uit 1967. Offerblok uit midden 18de eeuw. Diverse grafstenen.

Bron : AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: *Parochiekerk Sint-Amandus, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/52309> (geraadpleegd op 28 februari 2017).

Roerend erfgoed:

Het aantal kunstwerken in de kerk is te omvangrijk en maakt deel uit van een aparte inventaris. Slechts een kleine selectie wordt in dit document vermeld.

Altaar onze lieve vrouw

Altaar

Nood Gods

b) Bouwfysische toestand

Bouwjaar	1490 – 1531
Stabiliteit	Goed
Muren	In goede staat
Daken	In goede staat, behalve klimhaken redelijk
Ramen	In goede staat
Dakgoten en afvoerpijpen	In goede staat

Interieur	In goede staat
Schilderwerk binnen	In goede staat
Schilderwerk buiten	In goede staat
Verwarmingsinstallatie	In goede staat
Elektrische installatie	Gerenuveerd in 2022
Sanitair	1 toilet en 1 urinoir bij sacrestie
Branddetectie	In goede staat
Inbraakdetectie	In goede staat
Uurwerk	In goede staat
Klokken, sturing	In goede staat
Orgel	Aanwezig, matige staat; het orgel is bespeelbaar en voldoet voor een kerkelijke dienst; om de klank van het orgel goed tot zijn recht te laten komen is een restauratie noodzakelijk.

c) Architecturale mogelijkheden

Grootte, opdeling, inrichting van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes

Schip = 357 m² en 24 m hoog

Zijbeuken = 233 m² en 207 m² en 13 m hoog

Altaar deel = 142 m² Dwarsbeuk zuid = 136 m² Dwarsbeuk noord = 141 m² Achter altaar = 505 m²

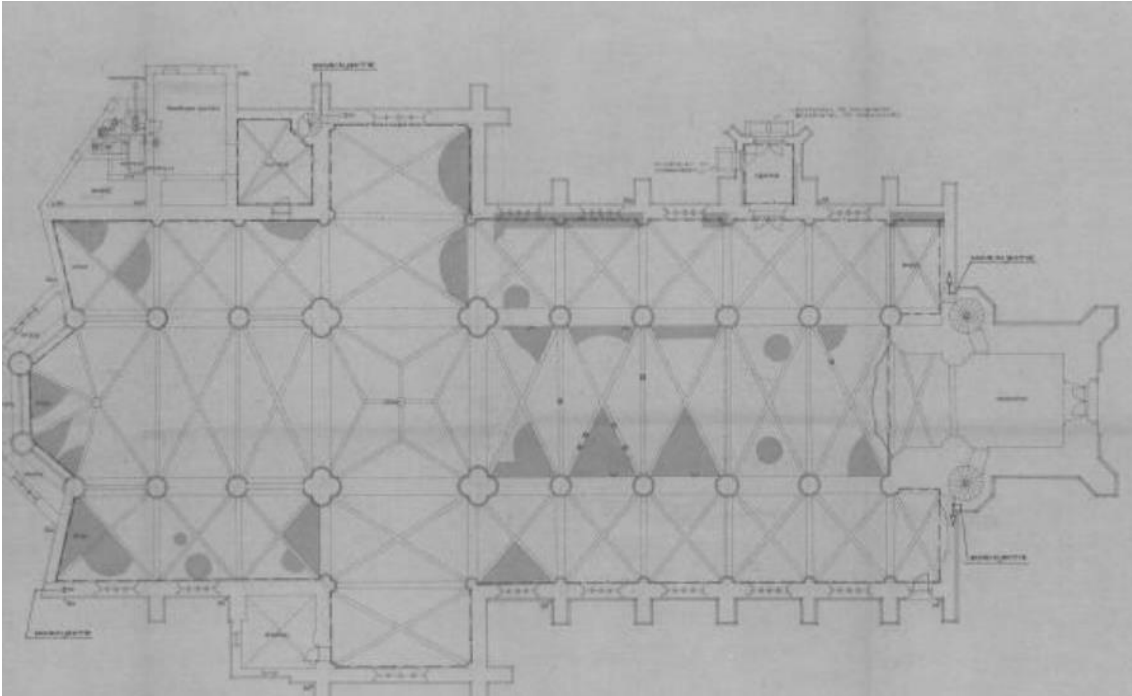
Grootte orde totale kerk = ± 1 638 m² Aantal stoelen: 485 stuks

Oostelijk:

- Sacristie (32 m²)
- Kleedkamer sacristie
- Bergruimte achter altaar
- Stookruimte

Westelijk:

- Zijportaal op het zuiden
- Bergruimte
- Hoofdportaal onder toren

Uitbreidingsmogelijkheden en mogelijkheid tot afsplitsen deelruimtes

Gelet op het mooie rijkelijke interieur van deze kerk en de grootsheid die ze uitstraalt, lijkt het niet aangewezen om hier naar een doorgedreven opdeling of compartimentering te gaan. Louter technisch is compartimentering mogelijk: er kunnen wanden geplaatst worden en eventueel een verdieping. Dit zou echter de pracht van de kerk teniet doen.

Eventueel kan geopteerd worden voor een 'box' in de kerk als compartimentering, bij voorkeur transparant en slank om de grandeur van de kerk te behouden.

Ruimtelijk zou een uitbreiding kunnen zowel zuidelijk als westelijk. Zuidelijk bevindt zich het centrale marktplein van Geel, westelijk een parkeerterrein. De ruimte rond de kerk wenst men echter zoveel mogelijk te behouden voor allerlei activiteiten. (kermis, feesten, ...)

Ten noorden en oosten loopt een rijweg.

Toegankelijkheid voor andersvaliden

De kerk kan toegankelijk gemaakt worden voor andersvaliden; op heden niet aangepast op vlak van toegankelijkheid;

Aanwezigheid van waardevol interieur/cultuurogoderen

De kerk beschikt over een heel waardevol interieur: fraaie houten lambrisering, fraai orgel, diverse schilderijen en beelden, biechtstoelen en preekstoel, ...

Het interieur werd uitvoerig geïnventariseerd n.a.v. een interieurrestauratie dossier.

Kunstwerken zijn overvloedig aanwezig

- Triptiek aanbidding der Wijzen
- Hoofdaltaar Theodoor Verhaeghen
- Beelden van Dimpna en Gerebernus: gotiek, 16de eeuw
- Koorgestoelte Ghijsbrecht Hechtermans 17de eeuw
- Gewaden o.a. 2 dalmatieken en 1 kazuifel, vroeg 17de eeuw
- Preekstoel W.I. Kerrickx, ca. 1730-'35
- Diverse schilderijen
- ...

Aanwezige voorzieningen.

Verwarming: aanwezig, luchtverwarming, gecontroleerd;

Elektriciteit – verlichting: aanwezig;

Keuken: niet aanwezig;

Toilet: één toilet in de sacristie;

Geluidsinstallatie: boxen opgehangen in de kerk, micro, geluidsinstallatie;

Uitgevoerde restauratie/renovatiewerken:

1996: torenspits en romp en hoektorens : 640 585 euro

2000 : restauratie kerk: daken, glas in lood ramen, zolders, buitenmuren,... uitgezonderd interieur en torenromp: 1 434 286 euro

2007 : geluidinstallatie : 10 890 euro

2010 : CV installatie : 79 367 euro

2016: vernieuwing verlichting

2017: vernieuwing bliksembeveiliging

2018: opmaak beheersplan

2018: installatie inbraak en brandalarm

2019: renovatie uurwerk, klokken en beiaard

2019: schilderwerken buitenschrijnwerk

2021: totaal restauratie interieur

2022: renovatie stormschade "fleuron" marktzijde

2024: renovatie vieringtoren: restauratie + toegankelijkheidswerken + reparatie gording

2024: vernieuwing LED aanstraling markt en kerk

Geert: aanvullen

Diversen

Uurwerk: ja

Verlichting toren/kerk: ja

Klokken:

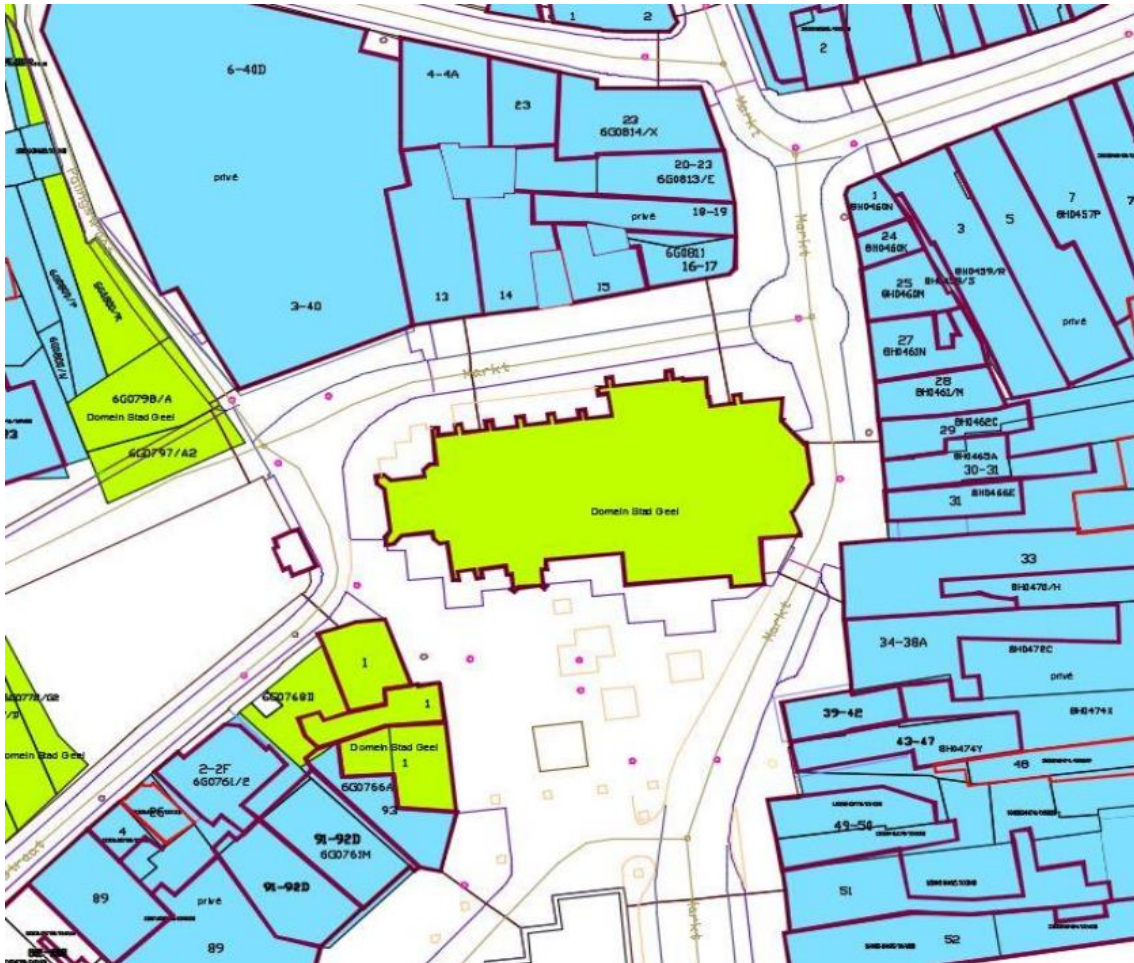
- Anna 800 kg, diameter 100, toon: SOL, Joannes et Josephus Plumere Huenses, 1680
- Maria 1500 kg, diameter 136, toon: RE , Joannes et Josephus Plumere, 1680
- Salvator 1255 kg, diameter 124, toon: MI, 1952
“Ik heet Salvator (Verlosser). Mij zalfde Monseigneur Van Eynde, opdat ik verlosser en stem van de Verlosser zou zijn, die aan het volk het blijde en het droeve verkondig”
Vocor salvator me fudit Michiels me unxit reverendissimus dominus Van Eynde ut sim salvator et vox salvatoris laeta tristaque populo nuntius
- Amandus, 966 kg, diameter 116, toon FA, 1952
“Mij zalfde Monseigneur Van Eynde, ik heet Amandus gelijk de patroon van de kerk en van het volk”.
Me fudit Michiels Jr tornaci me unxit reverendissimus Van Eynde, dicta Amandus , sicut patronus ecclesiae et populi 1953

Beiaard in de vieringtoren bestaat uit 23 klokken, automatisch gestuurd of via klavier bespeelbaar, ingezegend op 15 mei 1980 ter gelegenheid van de Heilige Dimpna (productie Eijsbouts uit Nederland). Het stadsbestuur lanceerde een oproep aan de Geelse burgers om geld te doneren voor de beiaard. Men kon een klok kopen.

d) Biodiversiteit (optioneel)

Tekst

3.2.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Groen = eigendom stad Geel

Blauw = private eigendom

Ruimtelijke en juridische context: gewestplan – RUP's

Bestemming/zone: zone K voor kerk, zone voor openbaar nut volgens RUP De Werft

Accommodaties in en rond de kerk

Pastorij: nee

Kerkhof: nee

Plein: ja

Parking: ja

Overige: kantoor toerisme, tentoonstellingsruimte cultureel centrum, gelegen aan Marktplaats

Diversen

Uurwerk: ja

Verlichting toren/kerk: ja

Klokken:

- Anna 800 kg, diameter 100, toon: SOL, Joannes et Josephus Plumere Huenses, 1680
- Maria 1500 kg, diameter 136, toon: RE, Joannes et Josephus Plumere, 1680
- Salvator 1255 kg, diameter 124, toon: MI, 1952

“Ik heet Salvator (Verlosser). Mij zalfde Monseigneur Van Eynde, opdat ik verlosser en stem van de Verlosser zou zijn, die aan het volk het blijde en het droeve verkondig”
Vocor salvator me fudit Michiels me unxit reverendissimus dominus Van Eynde ut sim salvator et vox salvatoris laeta tristaque populo nuntius

- Amandus, 966 kg, diameter 116, toon FA, 1952
“Mij zalfde Monseigneur Van Eynde, ik heet Amandus gelijk de patroon van de kerk en van het volk”.
Me fudit Michiels Jr tornaci me unxit reverendissimus Van Eynde, dicta Amandus , sicut patronus ecclesiae et populi 1953.

Beiaard in de vieringtoren bestaat uit 23 klokken, automatisch gestuurd of via klavier bespeelbaar, ingezegend op 15 mei 1980 ter gelegenheid van de Heilige Dimpna (productie Eijsbouts uit Nederland). Het stadsbestuur lanceerde een oproep aan de Geelse burgers om geld te doneren voor de beiaard. Men kon een klok kopen.

3.2.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal

In de kerk van St.-Amands is er zondag een viering om 11.00. Er is een zangkoor om de liturgie op te luisteren. In een gewone viering komt er tussen de 100 en 150 mensen. Op Kerstmis komen er tussen de 180 en 200 mensen naar de viering. Op weekdagen is er viering op dinsdag- en donderdagavond om 18.30. In deze avondviering zitten er ongeveer 6 – 10 mensen. De kerk van St.-Amands had in 2024 9 uitvaarten en 4 huwelijken. De kerk is een doopkerk van de pastorale eenheid. Er zijn 6 doopzondagen per jaar. De vieringen van de pastorale eenheid gebeuren gezamenlijk in de kerk van St.-Amands. Zij is de zondagskerk van de pastorale eenheid. Per jaar zijn er 2 schoolvieringen van basisschool de Droomgaard. Jaarlijks zijn er ook de kerstvieringen van het SAG en St.-Jozef. Op het hoogfeest van St.-Amands vieren we de zondag daarvoor of daarna in de zondagsviering onze patroon. 2 maal per jaar (zondag nabij 21 juli en 15 november) bidden we in de hoogmis op zondag het Te Deum (op uitnodiging van stad Geel). De 11 novemberviering van de stad gaat ook door in de kerk van St.-Amands. Het SAG jaarlijks met alle 2^e-jaars leerlingen een klasbezoek brengen aan de kerk. Dit duurt een ganse week. Jaarlijks komt de SAIO, het GO, Basisschool Katersberg op bezoek in de kerk. De kerk doet mee met Openkerkendag. Jaarlijks ontvangen en verdelen we in de kerk “het vredeslicht uit Bethlehem”. Er is dan ook een vredeswake. De kerk wordt ook gebruikt voor activiteiten rond diaconie (tweemaal per jaar)

Niet – pastoraal

De kerk is open tijdens het toeristisch seizoen, van 1 april tot 30 september. Er zijn af en toe concerten, rondleidingen door stadsgidsen. Er is een goede samenwerking met de toeristische dienst.

3.2.5 Financieel overzicht (optioneel)

Schematisch overzicht van grote werken aan de kerk die moeten gebeuren en waar consensus over is tussen gemeente en centraal kerkbestuur / kerkfabrieken.

Jaar	Grote werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering
2025	herstelling wenteltrap	30000	2026

Kerkfabriek exploitatietoelage per jaar in Meerjarenplan (MJP)

2025	2026	2027	2028	2029
Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	bedrag

3.3 Sint-Apolloniakerk in Stelen

3.3.1 Identificatie

Naam: Sint-Apolloniakerk

Geografische ligging

- Stelen 19, 2440 Geel
- 5° afd. sect. M perceel 934/2c, 934/2b
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Bisdom Antwerpen
- Dekenaat: Dekenaat Zuiderkempen
- Parochie: Stelen

Eigenaar: Stad Geel

Bescherming(en)

- Niet-beschermd
- Is vastgesteld als bouwkundig erfgoed; Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009

3.3.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Gelegen op de hoek met Opstal. Parochiekerk van de Parochie Stelen-Liessel-Winkelomheide opgericht in 1871. Kerk naar ontwerp van 1869 van P.J. Taeymans, op het kadaster geregistreerd in 1874, latere toren naar ontwerp van 1929 van J. Taeymans; omringend en omhaagd kerkhof met ten noordoosten oorlogsgraven van het Commonwealth. Ten noordwesten: gedenksteen ter herinnering aan de slag om Geel in 1944 waarbij de 50ste

Northumberian Infantry Division streed voor de doortocht over het Albertkanaal, oorspronkelijk opgesteld aan het Albertkanaal.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Georiënteerde neo-romaanse kruisbasiliek met westtoren van vier geledingen onder tentdak, driebeukig schip van vijf traveeën, vlak afgesloten transept van twee traveeën en koor van twee rechte traveeën met lagere absis, halfronde zijkoren en polygonale sacristie en annexe. Baksteenbouw onder leien bedaking, ritmerende lisenen en gevarieerde aflijnende friezen (spits- of rondbogig, getand en overhoeks). Rondboog- en radvensters. Westelijke puntgevel met uitspringend portaal en versneden steunberen. Getoogde deur onder oculus gevat in verdiepte geprofileerde rondboogomlijsting onder puntgeveltje. Rondboogvensters en radvenster. Ten noordwesten massieve toren met natuurstenen waterlijsten, steigergaten, radvensters, lichtgleuven en gekoppelde galmgaten.

Bepleisterd en beschilderd *interieur* met rondboogarcaden op pijlers met lijstkapiteel, kruisgewelven. Neogotisch en neo-romaans *mobilair*.

Gepolychromeerde houten heiligenbeelden en gepolychromeerde kruisweg door J.B. De Boeck en J.B. Van Wint (1873).

Bron : AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: *Parochiekerk Sint-Apollonia, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/52460> (geraadpleegd op 28 februari 2017).

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Roerend erfgoed:

De kerkraad beschikt over een foto-inventaris van het onroerende erfgoed. Hieronder een kleine greep hieruit.

C.1.b. Sint Apollonia zijaltaar R

Hoofdaltaar

Zijaltaar

Centraal altaar

Kruisweg

A.10.a. Doopvont

Doopvont

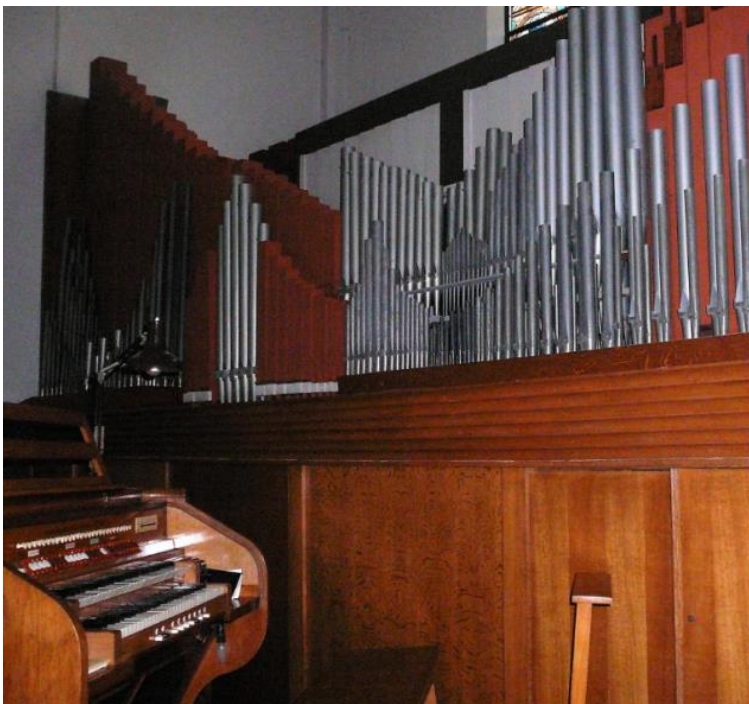
C.2.a. St. Antonius

Sint-Antonius beeld

Kruisweg in steen van beeldhouwer De Boeck en Van Wint, gemouleerd in pleister door Baronni en geschilderd door Taeymans (de kruisweg zou volgens kunstkeners vrij uniek zijn)

Orgel:

Pijporgel in goede staat (ongeveer 7 m x 3 m in zijbeuk); deze zou in 1962 door pastoor Lommelen aangekocht zijn bij Leo Joris in Averbode.

Torenuurwerk:

Het oude torenuurwerk van Michiels (1931) wordt bewaard in de toren

b) Bouwfysische toestand

Bouwjaar	1869 – 1874
Stabiliteit	Goed
Muren	In goede staat, plinten matig
Daken	Leien matig, nokken redelijk, dakstructuur goed
Ramen	In goede staat
Dakgoten en afvoerpijpen	In goede staat
Schilderwerk binnen	In goede staat
Schilderwerk buiten	Te schilderen
Verwarmingsinstallatie	Vernieuwd in 2016
Elektrische installatie	In goede staat, gekeurd
Bliksemafleider	Slechte staat
Sanitair	Niet aanwezig
Branddetectie	Geen
Inbraakdetectie	Geen
Uurwerk	In goede staat
Klokken, sturing	Verouderd, slechte staat
Orgel	Pijporgel in goede staat (ongeveer 7 m x 3 m in zijbeuk); deze zou in 1962 door pastoor Lommelen aangekocht zijn bij Leo Joris in Averbode.

c) Architecturale mogelijkheden

Grootte, opdeling, inrichting van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes

Schip + koor = 36 m x 7 m en ongeveer 10,80 hoog Zijbeuken = 2 x 3,70 m x 17 m en ongeveer 6 m hoog

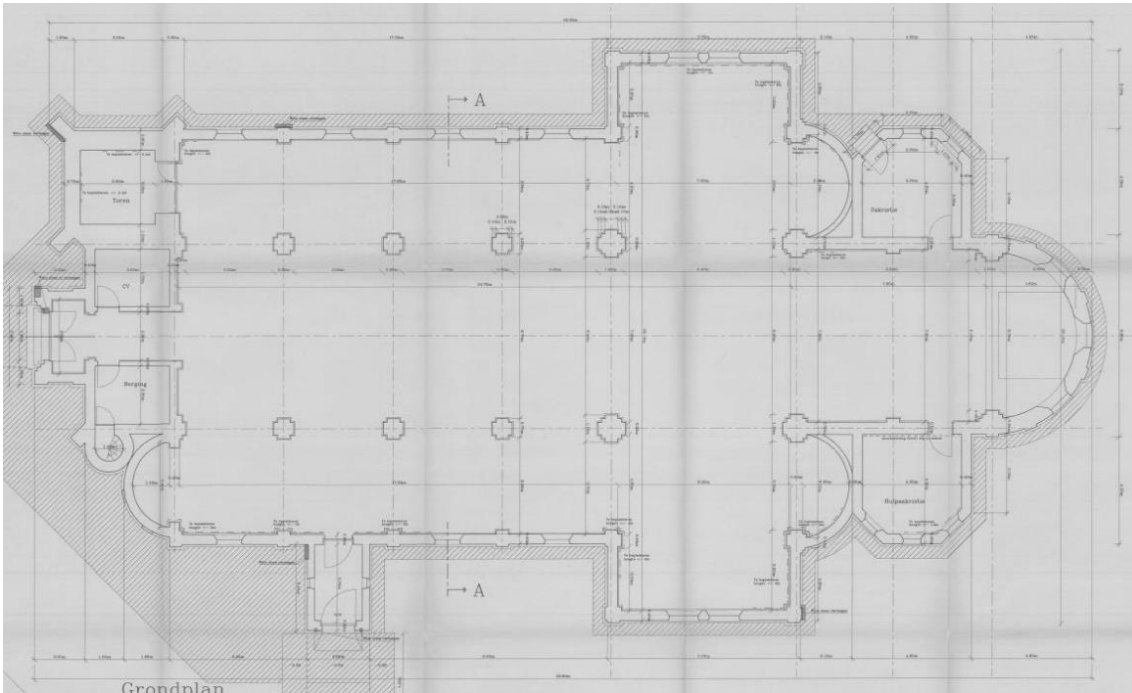
Dwarsbeuk = 2 x 7 m x 7,80 m en ongeveer 10,60 m hoog Grootte orde totale kerk = ± 650 m²

Oostelijk:

- Sacristie: 16 m²
- Hulpsacristie: 16 m²

Westelijk:

- hoofdingang
- CV ruimte: 7 m²
- Berging: 7m²
- Ruimte onder toren: 9 m

Uitbreidingsmogelijkheden en mogelijkheid tot afsplitsen deelruimtes

Louter technisch is compartimentering mogelijk: er kunnen wanden geplaatst worden en eventueel een verdieping.

De kerk is opgenomen in de inventaris bouwkundig erfgoed, doch niet beschermd.

Er zijn mogelijkheden tot uitbreiding rond de kerk, echter beperkt o.w.v. de aanwezigheid van nog enkele graven van het kerkhof.

Op het huidige kerkhof worden geen nieuwe begravingen meer toegestaan. Dit gaat in de toekomst evolueren naar een groenaanleg.

Toegankelijkheid voor andersvaliden

De kerk kan toegankelijk gemaakt worden voor andersvaliden; op heden niet aangepast op vlak van toegankelijkheid; de zijdeur heeft geen drempel waardoor rolstoelgebruikers langs daar de kerk binnen geraken hoewel de deur voor hen nauwelijks zelfstandig te openen is.

Aanwezige voorzieningen

Verwarming: luchtverwarming, vernieuwd in 2016; Elektriciteit: recent vernieuwd (2015)

Geluidsinstallatie: recent aangekochte geluidsinstallatie met muziekinstallatie, boxen en micro's; Sanitair: er is één toilet en op twee plaatsen een koud waterkraantje;

Keuken: niet aanwezig

Aanwezigheid van waardevol interieur/cultuurobjecten

Zie hierboven

Accommodaties in en rond de kerk

Pastorij: Nee

Kerkhof: ja incl. klein Brits militair kerkhof

Plein: nee

Parking: enkele plaatsen langs de straat

Overige: schooltje op eigendom van vzw dekenaat Zuiderkempen

Eigendom stad: grond met voormalig chirolokaal en achterliggende landbouwgrond

Diversen

Uurwerk: ja

Verlichting toren: neen Klokken:

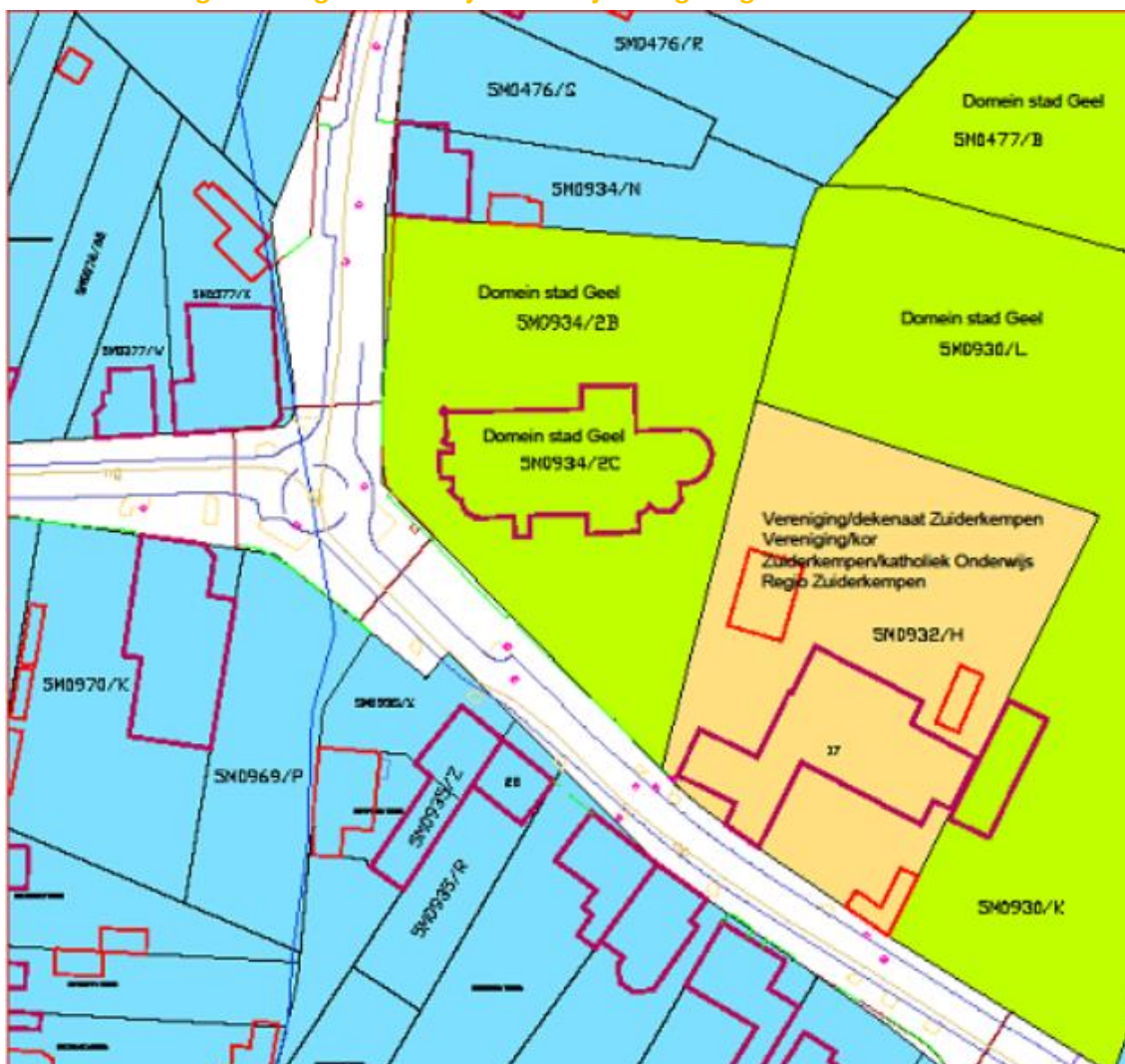
Er zijn drie bronzen klokken (1873) gegoten door Severij Van Aerschot uit Leuven: St Dimpna, 400 kg; St Apollonia, 200 kg; Theodorus, 100 kg. Elektrificatie van de klokken in 1974;

Vernieuwen luidsysteem klokken in 2000 via sponsoring door BP Chemicals.

d) Biodiversiteit

tekst

3.3.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Groen = eigendom stad Geel

Geel = eigendom vzw Dekenaat Zuiderkempen

Blauw = private eigendom

Ruimtelijke en juridische context: gewestplan – RUP's

Bestemming/zone: kerk in woongebied, omliggende kerkhof deels in agrarisch gebied conform gewestplan

Accomodaties in en rond de kerk

Pastorij: nee

Kerkhof: ja, incl. klein Brits militair kerkhof

Plein: nee

Parking: enkele plaatsen langs de straat

Overige: schooltje op eigendom van vzw dekenaat Zuiderkempem

Eigendom stad: grond met voormalig chirolokaal en achterliggende landbouwgrond

Diversen

Uurwerk: ja

Verlichting toren: neen

Klokken: Er zijn drie bronzen klokken (1873) gegoten door Severij Van Aerschot uit Leuven: St Dimpna, 400 kg; St Apollonia, 200 kg; Theodorus, 100 kg. Elektrificatie van de klokken in 1974; Vernieuwen luidsysteem klokken in 2000 via sponsoring door BP Chemicals.

3.3.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal

De kerk van Stelen heeft een wekelijkse viering op zondag om 9.30. Op een gewone zondag komen er een vijftiwintigtal mensen naar de viering. Met Kerstmis komen er 138 mensen naar de viering. De kerk van Stelen heeft 2 schoolvieringen per jaar van de lokale school De Leeroase. Er was in 2024 1 uitvaart en er waren geen huwelijken. De kerk van Stelen is geen doopkerk. Ze is wel een kerk voor de eerste communie. Om de twee maanden is er op zondagnamiddag een Roemeense viering de kerk. Op 11 november is er in de namiddag een herdenkingsviering voor de gesneuvelden in de kerk.

Niet – pastoraal

De kerk wordt een 3 – tal maal per jaar gebruikt voor concert. De kerk wordt af en toe gebruikt door de plaatselijke basisschool voor een activiteit. Er is een Engelse begraafplaats rond de kerk. Er vertrekken drie toeristische wandelingen in/aan de kerk.

3.3.5 Financieel overzicht (optioneel)

Schematisch overzicht van grote werken aan de kerk die moeten gebeuren en waar consensus over is tussen gemeente en centraal kerkbestuur / kerkfabrieken.

Jaar	Grote werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering

Kerkfabriek exploitatietoelage per jaar in Meerjarenplan (MJP)

2025	2026	2027	2028	2029
Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	bedrag

3.4 Sint-Hubertuskerk in Ten Aard

3.4.1 Identificatie

Naam: Sint-Hubertuskerk

Geografische ligging

- Vaartstraat 67, 2440 Geel
- 2° afd. sect. B perceel 652g, 652k
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Bisdom Antwerpen
- Dekenaat: Dekenaat Zuiderkempen
- Parochie: Ten Aard

Eigenaar: Stad Geel

Bescherming(en)

- Niet-beschermd
- Is vastgesteld als bouwkundig erfgoed; Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009

3.4.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

In 1718 in opdracht van Monseigneur Van der Noot, bisschop van Gent aan de Oude Aard oprichting van een kapel toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand en Heilige Hubertus, zogenaamde jachtkapel in 1870 verheven tot parochiekerk. Nieuwe kerk naar ontwerp van P.J.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Taeymans (zie bewaarde, doch verweerde gevelsteen) aan Nieuwe Aard gebouwd in 1870-1872.

Oorspronkelijke kapel gesloopt in 1887 en in 1890 vervangen door een nieuwe (zie Oudekastelseweg).

Parochiekerk na oorlogsschade herbouwd in 1949-1950 naar ontwerp van 1948 van R. Van Steenberghe. Georiënteerde neo-Romaanse kruisbasiliek met omringend kerkhof. Driebeukige kruiskerk met asymmetrisch aangebouwde zuidwestelijke toren van vijf geledingen onder ingesnoerde naaldspits.

Schip en zijbeuken van zes traveeën, transeptarmen van twee traveeën met vlakke sluiting, koor van één travee met absis en lagere kooromgang. Vrij sobere baksteenbouw onder leien bedaking met rondboogvensters, gekoppeld in de westgevel, zijbeuken, transeptsluitingen en kooromgang.

Opengewerkte absis met aan de hand van in register geplaatste rondboogvensters.

Vierkante zuidwesttoren met hoeksteunberen, lichtsleuven en rondbogige galmgaten. Rondboogdeur tussen zandstenen zuilen met teerlingkapiteel, omlijstend decoratief metselwerk.

Bepoeterd en beschilderd *interieur* met rondboogarcaden op pijlers. Houten plafonnering. *Mobilair*. Gepolychromeerde houten heiligenbeelden, arduinen doopvont en moderne houten kruisweg.

Bron : AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: *Parochiekerk Sint-Hubertus, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/52489> (geraadpleegd op 28 februari 2017).

Roerend erfgoed:

Er is weinig informatie voorhanden over het roerend erfgoed. Aangezien de kerk heropgebouwd werd na de tweede wereldoorlog, zijn de meeste voorwerpen vermoedelijk van na de oorlog.

Preekstoel

Orgel

Doopvont in graniet

Kruisweg

Torenuurwerk is aanwezig.

Klokken: 3 stuks met opschrift:

Klok 1.040 kg en 695 kg: "ter vervanging van de klok in 1912 geschonken door Emmanuel Nijssens en in 1944 ontvoerd werd deze klok ten jare 1954 gegoten door Michiels, Doornik"

Klok 90 kg: "in 1872 aan Sint-Jozef toegewijd – gebarsten in 1944 – hergooten in 1953 – door Michiels te Doornik"

b) Bouwfysische toestand

Bouwjaar	1950
Stabiliteit	Goed
Muren	Goede staat, sommige plaatsen matig
Daken	In goede staat
Ramen	Matige toestand met risico op gevolgschade
Dakgoten en afvoerpijpen	Dakgoten redelijk, afvoeren slecht
Schilderwerk binnen	Redelijk; begint vuil te worden, hier en daar scheuren
Schilderwerk buiten	Houten schrijnwerk in goede staat; stalen schrijnwerk vertoont roestvorming en dient geschilderd te worden
Verwarmingsinstallatie	In goede staat
Elektrische installatie	Niet gekeurd, geen schema's, verouderd
Branddetectie	Geen
Inbraakdetectie	Geen
Uurwerk	In goede staat
Klokken, sturing	In goede staat
Orgel	Toestand orgel niet gekend

c) Architecturale mogelijkheden

Grootte, opdeling, inrichting van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes

Schip + koor + zijbeuken = 16,90 m x 37 m en schip = 11 m hoog; zijbeuken zijn lager.

Dwarsbeuk noord = 30 m²

Dwarsbeuk zuid = winterkapel = 30 m²

Aantal stoelen: 353

Oostelijk:

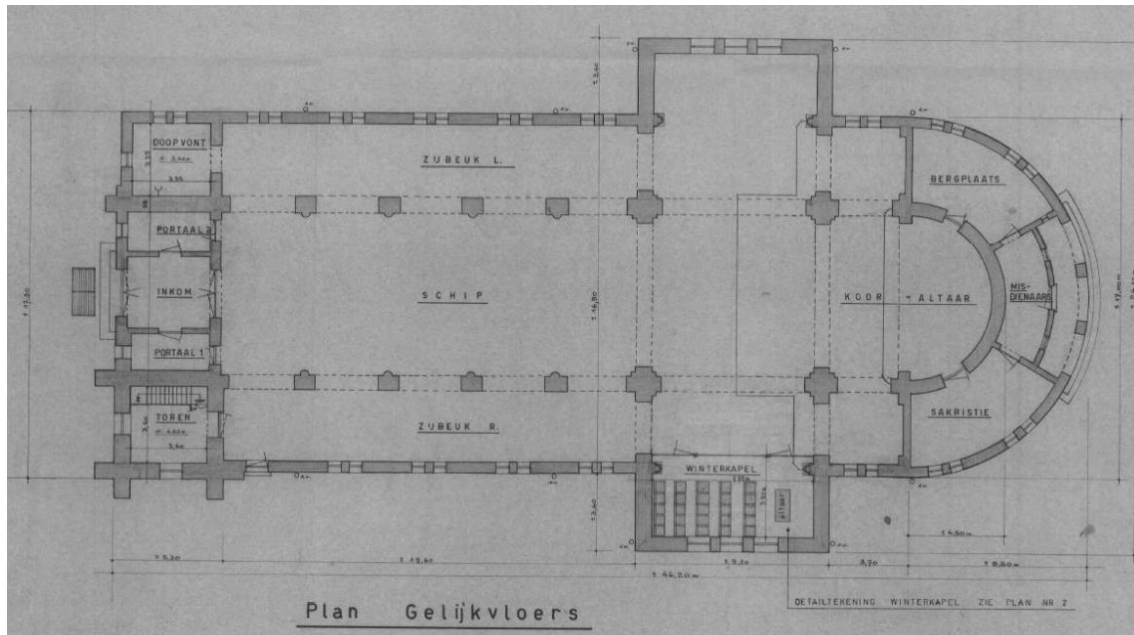
- Sacristie: 16 m²
- Bergplaats: 16 m²

Westelijk:

- Hoofdingang
- Ruimte onder toren: 12 m²
- Doopvont: 12 m²

Zuidelijk:

- Winterkapel: 30 m²

Uitbreidingsmogelijkheden en mogelijkheid tot afsplitsen deelruimtes

Louter technisch is compartimentering mogelijk: er kunnen wanden geplaatst worden en eventueel een verdieping.

De kerk is opgenomen in de inventaris bouwkundig erfgoed, doch niet beschermd.

De uitbreidingsmogelijkheden rond de kerk worden belet door een begraafplaats.

Op het huidige kerkhof worden geen nieuwe begravingen meer toegestaan.

Toegankelijkheid voor andersvaliden

De kerk kan toegankelijk gemaakt worden voor andersvaliden; op heden niet aangepast op vlak van toegankelijkheid; er zijn wel geen drempels aan de ingangen.

Aanwezige voorzieningen:

Verwarming: dateert van 2005, luchtverwarming met kanalen en roosters in vloer;

Elektriciteit: nazicht laagspanningsinstallatie + aanpassingen werden uitgevoerd in 2023

Geluids- en lichtinstallatie: geluidsinstallatie is verouderd. Stad gaf technisch advies i.v.m.

mogelijke vervanging van deze installatie door de kerkfabriek

Sanitair: er zijn twee toiletten aanwezig in de kerk; één achter het koor, en één onder de toren van de kerk;

Keuken: niet aanwezig, wel een lavabo in sacristie

Aanwezigheid van waardevol interieur/cultuurogoderen

Aangezien de kerk zwaar vernield werd tijdens de Tweede Wereldoorlog dateren alle elementen in het interieur van na de oorlog.

Er een inventaris van de aanwezige voorwerpen van de kerk echter zonder foto's en beschrijving.

Accommodaties in en rond de kerk

Pastorij: Ja, eigendom Stad Geel (in gebruik door tekenacademie)

Kerkhof: ja, rond de kerk

Plein: ja (plein voor de kerk)

Parking: ja, langs de straat

Overige:

- Parochiezaal, Vaartstraat 40, eigendom van vzw dekenaat Zuiderkempen
- Aan de overkant van de Turnhoutseweg, Vrije Basisschool gedeeltelijk op grond van vzw dekenaat Zuiderkempen (Aardseweg 6) en gedeeltelijk op grond van de Zusters van Berlaar (Aardseweg 2 en 4 (voormalig klooster) in erfpacht aan KOBA, Katholiek Onderwijs Bisdom Antwerpen door Zusters van Berlaar.
- Chirolokalen op grond van stad Geel
- Grot aan overkant Turnhoutseweg op grond van kerkfabriek

Diversen:

Uurwerk: ja

Verlichting toren: neen

Klokken: zie hierboven

d) Biodiversiteit

tekst

3.4.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Groen = eigendom stad Geel

Blauw = private eigendom

Gewestplan

Ruimtelijke en juridische context

Bestemming/zone: woongebied volgens gewestplan

Accommodaties in en rond de kerk

Pastorij: Ja, eigendom Stad Geel (in gebruik door tekenacademie)

Kerkhof: ja, rond de kerk Plein: ja (plein voor de kerk)

Parking: ja, langs de straat

Overige:

- Parochiezaal, Vaartstraat 40, eigendom van vzw dekenaat Zuiderkempen
- Aan de overkant van de Turnhoutseweg, Vrije Basisschool gedeeltelijk op grond van vzw dekenaat Zuiderkempen (Aardseweg 6) en gedeeltelijk op grond van de Zusters van Berlaar (Aardseweg 2 en 4 (voormalig klooster) in erfpacht aan KOBA, Katholiek Onderwijs Bisdom Antwerpen door Zusters van Berlaar.
- Chirolokalen op grond van stad Geel:
- Grot aan overkant Turnhoutseweg op grond van kerkfabriek;

Diversen

Uurwerk: ja

Verlichting toren: neen

Klokken: zie hierboven

3.4.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal

Er is een viering in de parochiekerk om 9.00. Hier komen elke zondag tussen de 20 en 30 mensen naar de kerk. Met Kerstnacht is er de middernachtmis van de pastorale eenheid. Hier kwamen in 2024 120 mensen naar toe. In de kerk was er in 2024 1 huwelijk en er waren 2 uitvaarten. De kerk is een doopkerk (6 per jaar) en een kerk voor de eerste communie. Jaarlijks zijn er 4 schoolvieringen van de lokale basisschool. De kerk wordt ook een 3 – tal keren gebruikt voor een vormelingenactiviteit. Begin november vieren we in de zondagsviering St.-Hubertus met de wijding van het brood. Om de 14 dagen is er op zaterdagvoormiddag een viering van de Eritrese christenen. In de parochie van Ten Aard is er ook nog de Kapel van O.L.V. geboorte die ligt aan de Brijloopsedijk. Deze kapel is eigendom van de kerkfabriek, maar pastoraal gezien hebben zij een eigen werking. Elke zondag is er om 11.00 een viering met een 40 – tal deelnemers. Met Kerstmis komen er in de viering op zaterdagavond en zondag voormiddag samen een 150 – tal mensen. De kapel wordt in samenspraak met de parochie ook gebruikt voor huwelijken. In 2024 was er echter geen huwelijk daar. Op Ten Aard heeft men nog de jaarlijkse traditie van de kruisdagviering op een boerderij op de dinsdag voor O.L.H.Hemelvaart.

Niet - pastoraal

De kerk wordt jaarlijks gebruikt voor 1 concert.

3.4.5 Financieel overzicht (optioneel)

Schematisch overzicht van grote werken aan de kerk die moeten gebeuren en waar consensus over is tussen gemeente en centraal kerkbestuur / kerkfabrieken.

Jaar	Grote werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering
2025	6 glas-in-lood ramen	100.000,-	
2025	Vervanging enkele balken en torenluis	35.000,-	
2025	schilderwerken schrijnwerk	30.000,-	

Kerkfabriek exploitatietoelage per jaar in Meerjarenplan (MJP)

2025	2026	2027	2028	2029

Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	bedrag
--------	--------	--------	--------	--------

3.5 Heilig Hartkerk in Winkelomheide

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

3.5.1 Identificatie

Naam: Heilig Hartkerk

Geografische ligging

- Kemeldijk 22+, 2440 Geel
- 3° afd. sect. K perceel 924d9, 924c9
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Bisdom Antwerpen
- Dekenaat: Dekenaat Zuiderkempen
- Parochie: Winkelomheide

Eigenaar: Stad Geel

Bescherming(en)

- Niet-beschermd
- Is vastgesteld als bouwkundig erfgoed; Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009

3.5.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Oude kerk van 1907-1908 naar ontwerp van J. Taeymans vernield tijdens de Tweede Wereldoorlog, in 1951-1952 wederopgebouwd naar ontwerp van S. Strauven.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Georiënteerde kerk met basilicale opstand en omliggend, omhaagd en ommuurd kerkhof. Schip en zijbeuken van zeven traveën en koor van één rechte travee en absis met lagere kooromgang, ingebouwde vierkante toren van vijf geledingen onder naaldspits ten zuidwesten. Baksteenbouw onder leien zadeldak. Traveeën geritmeerd door steunberen waartussen per drie gekoppelde vensters, rondboogvormig in het schip, rechthoekig in de zijbeuken. Toren met rondboogvormige muuropeningen. Westelijke puntgevel met uitspringend, driehoekig afgesloten portaal. Verdiepte rondboogdeur in brede, geprofileerde omlijsting van (imitatie?)natuursteen. *Interieur* met rondboogarcaden en paraboolgewelven. *Mobilair*, onder meer zwart marmereen altaar, uit de bouwperiode.

Bron : AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: *Parochiekerk Heilig Hart, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/52524> (geraadpleegd op 28 februari 2017).

Interieur kerk:

Roerend erfgoed:

Eerder beperkt voor deze jonge kerk. De kerkraad beschikt niet over een inventaris. Hieronder een selectie.

doopvont

biechtstoel

Altaar

Kruisweg

Orgel: ja

Torenuurwerk: ja

b) Bouwfysische toestand

Bouwjaar	1907-1908 / 1951-1952
Stabiliteit	Goed
Muren	In goede staat
Daken	In goede staat; 2015: behandelen houtworm
Ramen	In goede staat
Dakgoten en afvoerpijpen	In goede staat
Schilderwerk binnen	In goede staat
Schilderwerk buiten	In goede staat
Verwarmingsinstallatie	In goede staat dd 2003
Elektrische installatie	In goede staat
Sanitair	In goede staat, 1 toilet

Branddetectie	Geen
Inbraakdetectie	Geen
Uurwerk	In goede staat
Klokken, sturing	In goede staat
Orgel	Wordt niet meer gebruikt, niet geweten in welke staat het verkeerd

c) Architecturale mogelijkheden

Grootte, opdeling, inrichting van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes

Schip = 12,52 m x 24 m en 12,5 m hoog

Zijbeuken = 2 x (2,62 m x 24 m) en 3,7 m hoog Koor = 49 m²

Grootte orde totale kerk = ± 608 m² zonder kapel

Aantal stoelen kerk = 252 st

Aantal stoelen kapel = 30 tal

De kerk heeft vier ingangen: hoofdingang westkant, zij-ingang onder toren aan de zuidkant, ingang langs oostkant naast sacristie, ingang via kapel noordkant;

Oostelijk:

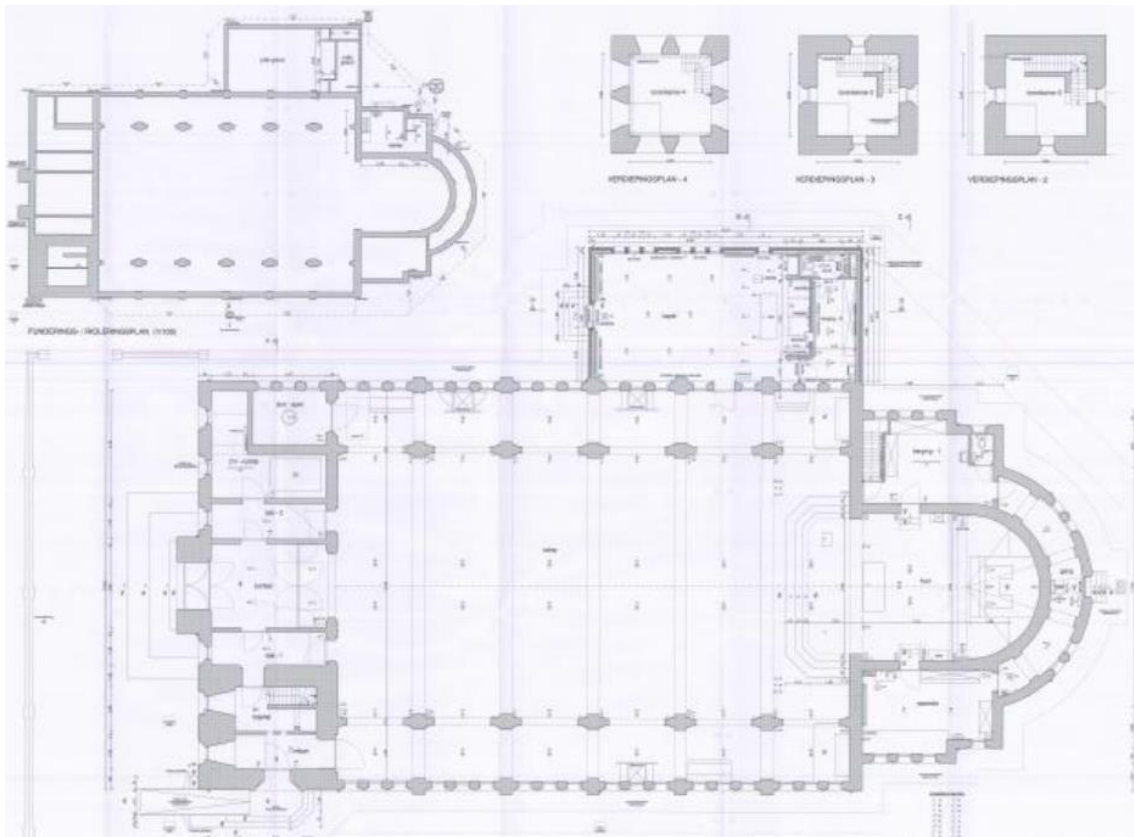
- Sacristie: 6,17 m x 3,5 m
- Bergplaats met toilet: 6,17 m x 3,5 m
- Gang

Westelijk:

- Hoofdingang: portaal (3,98 m x 3,98 m) met 2 sassen
- Ruimte onder toren + zijingang
- Doopkapel: 2,62 m x 3,47 m
- Stookplaats

Noordelijk:

- Kapel: 54 m²
- Berging: 9 m²
- Toilet in berging kapel

Uitbreidingsmogelijkheden en mogelijkheid tot afsplitsen deelruimtes

Louter technisch is compartimentering mogelijk: er kunnen wanden geplaatst worden en eventueel een verdieping.

De kerk is opgenomen in de inventaris bouwkundig erfgoed, doch niet beschermd.

De uitbreidingsmogelijkheden rond de kerk worden belet door een begraafplaats.

Op het huidige kerkhof worden nog nieuwe begravingen toegestaan.

De kerk is gelegen tussen het huidige ontmoetingscentrum van Winkelomheide, het kerkhof en de school.

Toegankelijkheid voor andersvaliden

De kerk kan beter toegankelijk gemaakt worden voor andersvaliden; er is reeds een helling aanwezig voor mensen met een rolstoel.

Aanwezige voorzieningen:

Verwarming: luchtverwarming, vernieuwd in 2003. De in 2003 aangebouwde kapel wordt apart verwarmd via een aparte gasketel en radiatoren;

Elektriciteit: vernieuwd in 2003; 2016 herkeurd, keuring met opmerkingen. geluids- en lichtinstallatie: versterker, CD speler, boxen, micro's

Sanitair: 1 toilet aanwezig in de in 2003 aangebouwde kapel en 1 toilet in de berging in de kerk;

Keuken: niet aanwezig, geen warm water

Aanwezigheid van waardevol interieur/cultuurobjecten

Zie hierboven.

Accommodaties in en rond de kerk

Pastorij: ja (wordt na renovatie in gebruik genomen door naastgelegen school), eigendom stad

Kerkhof: ja

Plein: ja

Parking: ja

Overige: stedelijke basis en kleuterschool, stedelijke kinderopvang in voormalig kloostergebouw, scouts, ontmoetingscentrum, feestzaal, schooltje eigendom stad tegenover ontmoetingscentrum;

Diversen:

Uurwerk: ja

Verlichting toren: neen

Klokken: ja

d) Biodiversiteit

tekst

3.5.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

- Groen = eigendom stad Geel
- Blauw = private eigendom
- Oranje = dekenaat Zuiderkempen

Gewestplan

Ruimtelijke en juridische context

Bestemming/zone: woongebied volgens gewestplan

Accommodaties in en rond de kerk

Pastorij: ja (wordt na renovatie in gebruik genomen door naastgelegen school), eigendom stad

Kerkhof: ja

Plein: ja

Parking: ja

Overige: stedelijke basis en kleuterschool, stedelijke kinderopvang in voormalig kloostergebouw, scouts, ontmoetingscentrum, feestzaal, schooltje eigendom stad tegenover ontmoetingscentrum;

Diversen

Uurwerk: ja

Verlichting toren: neen

Klokken: ja

3.5.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal

In de kerk van Winkelomheide is er elke zaterdag om 19.00 een viering. Op een gewone zaterdag komen er een 30 – tal mensen naar de kerk. Met Kerstmis, komen er een 100 – tal mensen naar de viering. In 2024 was er 1 uitvaart. Er waren geen huwelijken. De kerk is geen doopkerk. De kerk is wel een kerk voor de Eerste Communie. De kerk wordt gebruikt voor de voorbereiding van de vormelingen 2 of 3 keer per jaar in de namiddag. Met Allerheiligen is er van 's middags tot 's avonds onthaal met koffie voor de bezoekers van het kerkhof, achteraan in de kerk. We deden mee aan Open Kerkendag. Al enkele jaren is er met het feest van St.-Franciscus een dierenzegening met wandeling nadien. In de kerk tracht men met elektronische schermen de mensen op een eigentijdse wijze te betrekken bij de viering door het projecteren van liederen, tekst,...

Niet – pastoraal

Er waren vorig jaar 2 concerten, 2 voordrachten. Rond de kerk van Winkelomheide is er een begraafplaats.

Nevenbestemming

Er is een procedure doorlopen met goedkeuring van het bisdom Antwerpen en de stad Geel voor een nevenbestemming van de kerk met een finale goedkeuring van de aktevoorwaarden op de gemeenteraad van 30 september 2024.

3.5.5 Financieel overzicht (optioneel)

Schematisch overzicht van grote werken aan de kerk die moeten gebeuren en waar consensus over is tussen gemeente en centraal kerkbestuur / kerkfabrieken.

Jaar	Grote werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering

Kerkfabriek exploitatietoelage per jaar in Meerjarenplan (MJP)

2025	2026	2027	2028	2029
Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	bedrag

3.6 Sint-Dimpnakerk in Sint-Dimpna

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

3.6.1 Identificatie

Naam: Sint-Dimpnakerk

Geografische ligging

- Sint-Dimpnaplein 15, 2440 Geel
- 8° afd. sect. H perceel 635b
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Bisdom Antwerpen
- Dekenaat: Dekenaat Zuiderkempen
- Parochie: Sint-Dimpna

Eigenaar: Kerkraad

Bescherming(en)

- Is vastgesteld als bouwkundig erfgoed; Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009
- Is beschermd als monument; Deze bescherming is geldig sinds 25-03-1938.

3.6.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Kerk gebouwd in de periode 1349-1570 op de plaats van een ouder Romaans bedehuis. Van oudsher bekende bedevaartplaats ter ere van Sint-Dimpna, beschermheilige tegen krankzinnigheid die volgens de 13de-eeuwse legende in het jaar 600 op deze plaats door haar vader in een vlaag van waanzin vermoord werd; van 1565 tot 1797 collegiale kerk bediend door een kapittel van kanunniken, in 1874 verheven tot tweede Geelse parochiekerk. Uit de verering van en de bedevaart naar Sint-Dimpna ontstond de unieke Geelse gezinsverpleging.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Georiënteerde driebeukige kruisbasiliek met schip, noordelijke zijbeuk en transept van 1349-circa 1480, opgetrokken in Demergotiek (gebruik van ijzerzandsteen voor afwerking, kapiteelloze zuilen), zuidelijke zijbeuk na instorting herbouwd midden 15de eeuw, koor met straalkapellen in Brabantse laatgotiek uit de tweede helft van de 15de eeuw (1470-1490), noordelijk portaal van circa 1500 in dezelfde stijl, toren - na instorting van een eerste toren in 1541 - opgetrokken in Kempische laatgotiek (1542 tot circa 1570), nooit afgewerkte toren bij restauratie van 1949-1952 naar ontwerp van J. Schellekens verhoogd tot huidige hoogte. Werken aan de kerk circa 1585 wegens geldgebrek stilgelegd.

Ten zuiden tegen de kerk aangebouwde zogenaamde "ziekenkamer" van 1683 of 1687 in (neo)traditionele stijl opgericht ter vervanging van een eerste ziekenkamer van 1475, in 1949 nogmaals herbouwd na oorlogsschade; sacristie (1949) in zuidelijke kooroksel in neotraditionele stijl. Kerk beschadigd bij bombardementen in 1944, naar ontwerp van de provinciale architect J. Schellekens hersteld in 1952- 1953 en gerestaureerd in 1985-1992 naar ontwerp van M. Vangenechten van 1980. Kerkhofmuur en waterpomp van 1759, pomp gerestaureerd in 1996. De plattegrond omvat een massieve, voorstaande westtoren van drie geledingen, driebeukig schip van vijf traveeën, transeptarmen van twee traveeën met vlakke sluiting, koor van drie rechte traveeën met driezijdige sluiting omgeven door vijf, aan drie zijden vrijstaande transkapellen van één travee met vlakke (twee uiterste kapellen) of driezijdige sluiting. Gevarieerd materiaalgebruik met hoofdzakelijk zandsteen, in exterieur sporadisch (kordons, waterlijsten, afdekkingen en afzaten) en in interieur veelvuldig (spitsbogen, bundelpijlers, gewelven, plint, kordon, doksaal) afgewisseld met de karakteristieke ijzerzandsteen. Toren, ziekenkamer en sacristie van bak- en zandsteen. Leien bedaking met vieringtoren onder peerspits.

Massieve, onafgewerkte westtoren van drie geledingen met vierkante klokkenverdieping onder leien tentdak. Voor de Kempische gotiek karakteristieke baksteenbouw met gebruik van witte zandsteen voor de talrijke speklagen. Versneden steunberen met zandstenen pinakels met hogels, omlopende kordons onder blinde spitsboogvelden met drielobmotief. Westgevel met zandstenen toegang van circa 1500: korfboogdeur onder timpaan met blindnissen en maaswerk gevat in geprofileerde spitsboogomlijsting met hogels en kruisbloem, flankerende

opengewerkte pilasters met beelden van Sint-Dimpna en Sint-Gerebernus, uitlopend op pinakels met hogels en kruisbloemen, zwikken met drielobbig gotisch traceerwerk. Tweede geleiding met breed gotisch zeslicht in geprofileerde, zandstenen spitsboogomlijsting, gotisch maaswerk met visblaasmotief.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Zandstenen kerk met ritmerende steunberen, ter hoogte van het schip eindigend als luchtboogstoelen met aansluitende luchtbogen en aan zuidzijde voorzien van waterspuwers; zijbeuken met neogotische, opengewerkte borstwering. Spitsbogige meerlichten met gevarieerd gotisch maaswerk, in het koor onder deels omlopende waterlijst van ijzerzandsteen. Omlopend kordon, afzaten en afdekking van steunberen eveneens van ijzerzandsteen. Zandstenen noordportaal van één travee onder puntgevel met hogels en kruisbloem, gemarkeerd door steunberen met pinakels, kordon en opengewerkte borstwering; geprofileerde spitsboogtoegang met kruisbloem. Portaal met kruisribgewelf en gekoppelde nissen van ijzerzandsteen op consoles met spiraallijstwerk. Korfboogdeur in geprofileerde omlijsting van ijzerzandsteen onder spitsboogveld met

heiligennissen, geheel gevat in ijzerzandstenen spitsboogomlijsting, makelaar met afbeelding van Sint-Dimpna. Heiligenbeelden (apostels) verdwenen tijdens de Beeldenstorm. In noordgevel gedenksteen met datum van de aanvang van de bouw van de kerk. Zuidgevel met geprofileerde korfboogdeur.

Tegen de zuidgevel van de toren aangebouwde ziekenkamer, oorspronkelijk bedoeld als verblijfplaats van de zieken tijdens de negendaagse novene als onderdeel van de hagiotherapeutische behandeling. Verankerd rechthoekig aanbouwsel van twee + twee traveeën en twee bouwlagen onder leien half schilddak met dakvensters onder driehoekig fronton met jaarstenen "anno" "1683/1949". Traditionele lijstgevels van bak- en zandsteen met hoekkettingen, speklagen, steigergaten en kruiskozijsen, krulspie-ankers. Korfboogdeur in zandstenen omlijsting. Zuidgevel met zonnewijzer.

Deels bepleisterd en beschilderd interieur met decoratief en constructief gebruik van ijzerzandsteen en witte natuursteen. Spitsbogen van alternerend witte zandsteen en ijzerzandsteen op kapiteelloze natuurstenen zuilen, viering met bundelpijers en noordelijke zijbeuk met halfzuilen van ijzerzandsteen, zuidelijke zijbeuk met bepleisterde en beschilderde halfzuilen met polychroom en verguld koolbladkapiteel. Kooromgang met op de natuurstenen

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

zuilen bloemmotieven en geometrische motieven, polychrome en vergulde koolbladkapitelen. Deels gepolychromeerde kruisribgewelven van witte zandsteen en ijzerzandsteen, in schip op ijzerzandstenen colonnetten op bepleisterde halfzuilen, verbonden door een geprofileerd kordon van ijzerzandsteen. Scheiboog tussen schip en transept met muurschildering van het Laatste Oordeel uit einde 15de eeuw, herhaaldelijk gerestaureerd onder meer in 1893 en 1953. Omlopend smeedijzeren koorhek (J. Van Boeckel, circa 1873).

Afsluitingen van kruisbeuken van 1621 en 1626 vervaardigd van marmer en messing. Achter het hoofdaltaar gotisch ciborium (16de eeuw) van witte natuursteen met zuilen op polygonale sokkel, bladwerkkapiteel en netgewelf; opengewerkte sokkel met in glazen kast reliekkast (13de eeuw ?) met brokstukken van de sarcofagen van Heilige Dimpna en Sint-Gerebernus; gotisch omhulsel met zeven beschilderde panelen waarop taferelen uit het leven van de heilige (circa 1550). Doksaal van baksteen met hoekkettingen en speklagen van ijzerzandsteen. Bepleisterd en beschilderd kruisribgewelf met gepolychromeerde gewelfribben van ijzerzandsteen. Zijmuren met blinde, gotische spitsboognissen.

Mobilair. Rijk mobilaair in diverse stijlen.

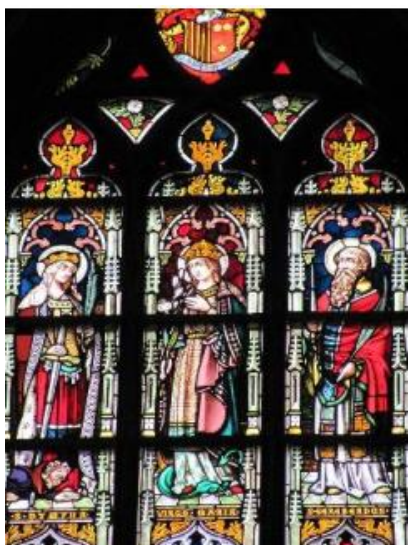
Schilderijen. Meest belangrijke werk: 2 schilderijtjes van de Merodes door Jan Mostaert (topstukkencollectie) ca. 1525. Werken uit de 15de, 16de, 17de, 18de en 19de eeuw, vaak afkomstig van de Vlaamse school. Zeven Noodhelpers van onbekende meester, 1ste helft 16de eeuw. H. Maagd met Kind naar Rogier Vander Weyden tussen 1500-1525. Drieluik uit midden 16de eeuw met op middenluik de verrijzenis van Christus. Marteldood van Sint-Dimpna en Sint-Gerebernus van 1625. Portret van Lodewijk van Cauwegom van 1627. Ecce Homo Vlaamse School 17de eeuw. Marteling van Sint-Dimpna en Sint-Gerebernus van 1688. Verder uit de 17de eeuw: Heilige Drievuldigheid met Christus op een lijkwade naar P.P. Rubens, Ontgraving van de kisten met de gebeenten van Heilige Dimpna en Heilige Gerebernus door J.C. Vierpijl. St.-Martinus van Wouter Michiels, O.L.Vrouw met Kind, onbekende meester 1ste helft 17de eeuw, Uit de 18de eeuw: Franciscus Xaverius, Tenhemelopneming van Maria door J.H. Van Bree van 1751 en Bewening van Jezus toegeschreven aan C. Van der Meren. Uit de 19de eeuw: Heilige Martinus deelt z'n mantel met een bedelaar door F.J.T. De Backer van 1842, Tenhemelopneming van Maria uit eerste eeuwheft.

Beeldhouwwerk. Verscheidene beelden werden verbrand bij de bombardementen in 1944. Calvarie uit de tweede helft van de 15de eeuw, gepolychromeerd hout. O.L.Vrouw met Kind, Mechelen, 2de helft 17de eeuw. Beeld Genadestoel, 1ste helft 16de eeuw. Anna verklaart Maria de Heilige Schrift van circa 1830, gepolychromeerd hout. Reliëf met de Zeven Weeën van Maria van 1870-1871, witte steen. Heilige Gerebernus door A. De Boeck en J.B. Van Wint van 1873, gepolychromeerd hout. Heilige Barbara uit einde 19de eeuw, gepolychromeerd hout. Onze-Lieve-Vrouw met Kind met scapulier uit begin 20ste eeuw, gepolychromeerd hout. Opvallend in de kerk zijn de acht retabels. Apostelretabel met Calvarie en de twaalf apostelen

uit de tweede helft van de 14de eeuw. Passieretabel met beeldhouwwerk door een Brussels atelier, geschilderde panelen mogelijk van de Meester van het gezicht van Sint-Goedele, van circa 1480-1500. Retabelfragment met de Bewening van Christus, Brussels atelier van 1490-1500. Heilige Dimpnaretabel toegeschreven aan Jan van Wave(re), van circa 1510-1520 (1515?). Een Besloten Hofje met Calvarie en beeldjes van zes heiligen uit het eerste kwart van de 16de eeuw, vernieuwd in 1887.

Retabel met voorstelling van Christus en heiligen, door Benoit Van Uytvanck van 1894, geschilderd door Leopold Blanckaert in 1899. Neogotisch retabel met Heilige Jozef en Kind en de vier pestheiligen door A. De Boeck en J.B. Van Wint, van 1875. Retabel met voorstellingen in verband met de scapulier met beeldhouwwerk door L. Blanckaert en L. Bressers, schenking van 1900.

Meubilair. Eiken, neogotische communiebank uit einde 19de eeuw achteraan in de kerk. Eiken preekstoel door J.M. Janssens uit de eerste helft van de 19de eeuw in het noordelijk transept. Eiken neogotische 19de-eeuwse biechtstoelen. Doopvont op 15de-eeuwse arduinen voet met arduinen kuip en deksel van messing van circa 1900, ijzeren draaiboom door L. Van Boeckel van circa 1902. Beschilderde en vergulde sacramentstoren in classicistische stijl uit de tweede helft van de 18de eeuw, met delen van een vroegere tijdens de Beeldenstorm (1566) verwoeste gotische toren uit eind 15de eeuw onder andere Laatste Avondmaal en vier kerkvaders.

Glasramen door A. Stalins en A. Janssens van 1874 tot 1882 (in koor en kooromgang) en van 1889- 1900 (schip en toren).

Grafmonumenten. Grafsteen van Henrick van Tongheren (+ 1448), vernieuwd in de tweede helft van de 19de eeuw.

Grafmonument van Johannes Posson (+ 1531) en Benedictus Pascasius (+ 1638). In het koor: praalgraf van baron Jan III de Merode (+ 1550) en zijn vrouw Anna van Gistel (+ 1533) uitgevoerd in marmer en albast, renaissancestijl naar ontwerp van Cornelis II Floris de Vriendt van 1554.

Tombe omringd door atlanten, schildragers en Ionische pilasters met leeuwenkoppen, liggende beelden met tegen elkaar gedrukte handen met leeuw

(dapperheid) en hond (huiselijkheid en trouw) aan het voeteneinde, omringende wapenschilden. Restauraties door A.L. Van Assche in 1827 en door G. Geefs in 1847.

Bron : AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: *Parochiekerk Sint-Dimpna, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/52365> (geraadpleegd op 28 februari 2017).

Orgel van Pels-D'Hondt, in 1961 gebouwd en geplaatst (ter vervanging van orgel dat in de oorlogsbrand van 1944 gebleven is).

b) Bouwfysische toestand

Bouwjaar	1349-1570
Stabiliteit	Goed
Muren	In goede staat
Daken	In goede staat, behalve sommige klimhaken
Ramen	In goede staat
Dakgoten en afvoerpijpen	In goede staat
Schilderwerk binnen	In goede staat
Schilderwerk buiten	In goede staat
Verwarmingsinstallatie	In goede staat
Elektrische installatie	Te renoveren
Sanitair	1 toilet nabij sacrestie en 1 toilet in ziekenkamer
Branddetectie	In goede staat
Inbraakdetectie	Uitgebreid alarmsysteem
Uurwerk	In goede staat
Klokken, sturing	In goede staat
Orgel	Verspreid over enkele jaren heeft de kerkfabriek het orgel laten restaureren. Dit voorjaar zal de laatste fase gebeuren.

c) Architecturale mogelijkheden

Grootte, opdeling, inrichting van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes

Schip = ± 9 m x 36 m en ± 19 m hoog Zijbeuken = ± 5 m x 36 m en ± 11 m hoog Koor = ± 20 m x 23 m

Dwarsbeuk zuid = ± 9 m x 8 m = 72 m²

Dwarsbeuk noord = ± 9 m x 8 m = 72 m²

Aantal stoelen: 500 à 600

Oostelijk:

- Vier zijaltaren elke ongeveer 4,20 m x 3,20 m
- Sacristie: 4,80 m x 6,90 m
- Doopkapel: 4,20 m x 3,20 m
- Misdiens: 4,25 m x 3,35 m
- Inkom: 2,37 m x 1,52 m
- Toilet: 2,37 m x 1,00 m
- Secreet met kleine schatkamer

Westelijk:

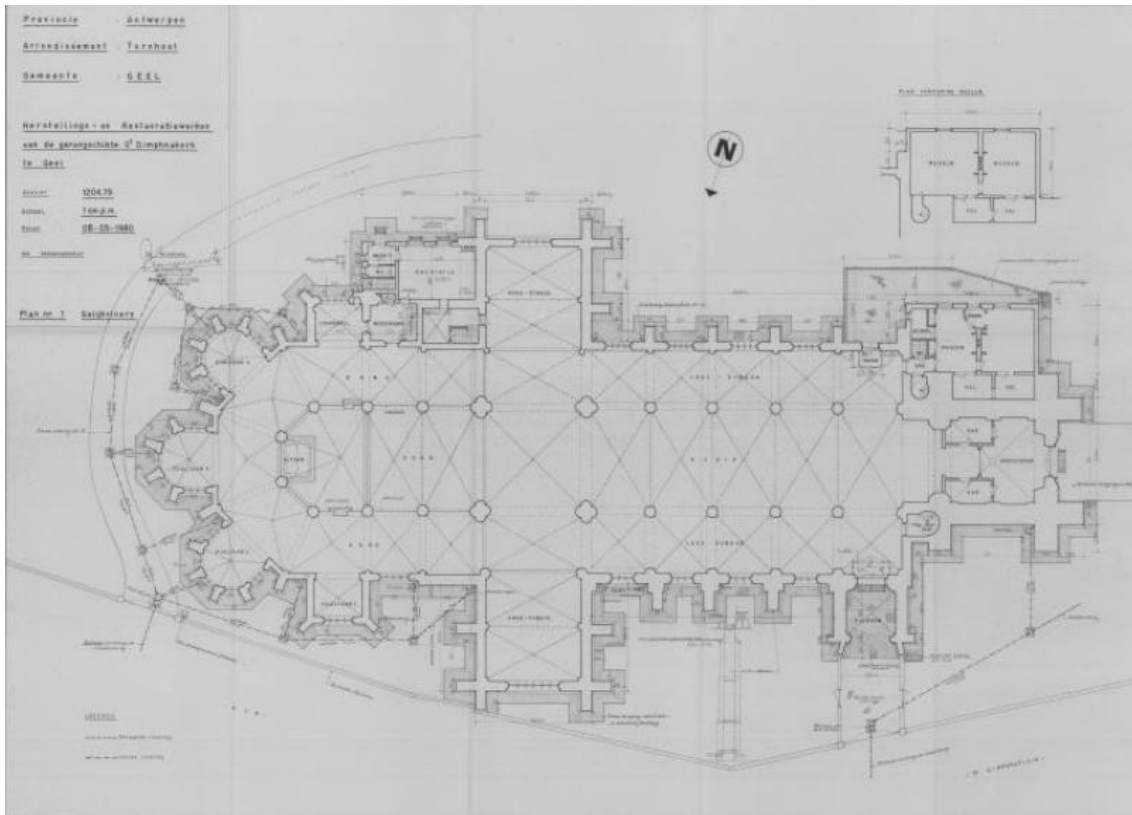
- Hoofdportaal onder toren met twee sassen

Zuidelijk:

- Ziekenkamers gelijkvloers: ongeveer 6 m x 11 m
- Ziekenkamers verdieping: ongeveer 6 m x 11 m

Noordelijk:

- Zij-ingang

Uitbreidingsmogelijkheden en mogelijkheid tot afsplitsen deelruimtes

Gelet op de aanwezigheid van kunstwerken van deze kerk en de grootsheid die ze uitstraalt, lijkt het niet aangewezen om hier naar een doorgedreven opdeling of compartimentering te gaan.

Louter technisch is compartimentering mogelijk: er kunnen wanden geplaatst worden en eventueel een verdieping.

Eventueel kan geopteerd worden voor een 'box' in de kerk als compartimentering, bij voorkeur transparant en slank om de grandeur van de kerk te behouden.

Ruimtelijk wordt een uitbreiding belet door het kerkhof rond de kerk en door een openbare weg aan de noordkant.

Toegankelijkheid voor andersvaliden

De kerk kan toegankelijk gemaakt worden voor andersvaliden; op heden niet aangepast op vlak van toegankelijkheid;

Aanwezigheid van waardevol interieur/cultuurgoederen

Hoewel het interieur van de kerk soberheid uitstraalt, zijn er in de kerk een aantal buitengewone kunstschaten aanwezig, namelijk:

Vlaamse Topstukkenlijst: het Topstukkendecreet (2003) regelt de bescherming van cultuurgoederen die omwille van hun uitzonderlijke archeologische, historische, cultuurhistorische, artistieke of wetenschappelijke betekenis voor de Vlaamse Gemeenschap bewaard moeten blijven. Cultuurgoederen op de Topstukkenlijst worden als zeldzaam en onmisbaar voor de Vlaamse Gemeenschap bestempeld.

- Apostelretabel: Het is veruit het oudst bewaarde Vlaamse retabel in gepolychromeerde natuursteen. Met zijn streng hiërarchische indeling is dit retabel een bijzonder zeldzame 14de-eeuwse voorganger in steen van het vooral tussen 1380 en 1450 gebruikelijke type in albast of gepolychromeerd hout. Het retabel heeft een belangrijke ijkwaarde voor de ontstaans- en ontwikkelingsgeschiedenis van het vleugelretabel in de Nederlanden.

- Passieretabel uit 1490, met beschilderde luiken, toegeschreven aan Goswin van der Weyden.
- Dimpnaretabel uit 1515.
- Schilderijtjes van de Merodes door Jan Mostaert , ca. 1525

Anderen:

- Het praalgraf van Jan III van Merode en Anna van Gistel, uit 1554, een renaissance-kunstwerk
- met liggende beelden van albast, door Cornelis Floris de Vriendt.
- Zandstenen torentje van het Heilig Sacrament, uit de 16e eeuw, beschadigd tijdens de Beeldenstorm.
- Laatgotisch ciborium uit de 16e eeuw, met houten relikwieënkast.
- Beeldhouwwerk Kruisafneming, eind 15e eeuw.
- Muurschildering, voorstellende het Laatste Oordeel, uit ongeveer 1500.
- Romaans triomfkruis uit ongeveer 1200.
- Neogotisch werk, zoals het retabel van Onze-Lieve Vrouw van het scapulier, uit 1900, en Heilig-Hartretabel uit 1894.
- Grafstenen in gotische en renaissancestijl.
- Beeld Genadestoel, 1ste helft 16de eeuw
- 2 muurzerken (vrij uniek!)

Een twintigtal schilderijen, waaronder:

- Marteldood van Dimpna, door Godfried Maes, uit 1688.
- Hemelvaart van Maria, door Maerten de Vos, 2e helft van de 16e eeuw.
- Christus met het korte been, een 18e-eeuwse kopie uit het atelier van Peter Paul Rubens.
- Zeven Noodhelpers van onbekende meester, 1ste helft 16de eeuw.
- H. Maagd met Kind naar Rogier Vander Weyden tussen 1500-1525

De kerkschat bevat:

- Een zilveren reliekschrijn van de Heilige Dimpna, door Willem Jacques uit Antwerpen (1612). De zilveren voet ervan is vervaardigd door Wierik Somers III (1716).
- Twee portretten genaamd De Merodekes, door Jan Mostaert (1525).
- Monstransen met de rode steen en het kaakbeen van Gerebernus, de biechtvader van Dimpna.
- Een Romaanse houten relikwiekast uit ongeveer 1375-1425, welke weer door een gotisch omhulsel uit 1525 is omgeven.
- Kelk, op voet Jezus aan het kruis, met gedateerde eigendomsmerk van de kerk 1608, met merken, Antwerpen 1608-1609, zespuntige ster, verguld zilver
- Cilindermonstrans met voorstelling O.L.Vrouw met Kind met wereldbol en scepter, verguld zilver, 16de eeuw

Hierboven enkel een beperkte selectie van het roerend erfgoed van de kerk.

Aanwezige voorzieningen.

Verwarming: aanwezig, luchtverwarming, de kerk wordt permanent op 7 graden gehouden en beperkt opgewarmd bij gebruik. (deze temperatuur wordt misschien verhoogd, er is momenteel een onderzoek naar de klimaatomstandigheden in de kerk) Elektriciteit –

verlichting: aanwezig, verouderd, is deels aan vernieuwing toe;

Keuken: aanwezig: kleine keuken in ziekenkamer

Toilet: één toilet in de sacristie + één toilet in ziekenkamers

Geluidsinstallatie: aanwezig

d) Biodiversiteit

tekst

3.6.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Groen = eigendom stad Geel

Blauw = privaat

Orange = kerkfabriek en dekenaat Zuiderkempen (parochiezaal)

Ruimtelijke en juridische context: gewestplan – RUP's

Bestemming / zone: zone K voor kerk, zone voor openbaar nut volgens BPA Sint-Dimnaplein

Accommodaties in en rond de kerk

Pastorij: neen

Kerkhof: ja Plein: ja

Parking: ja

Overige: parochiezaal op eigendom dekenaat Zuiderkempen, Gasthuismuseum met Gasthuiskapel op site Gasthuiszusters, Kogeka scholen

Diversen

Uurwerk: neen

Verlichting toren/kerk: neen

Klokken: 3 grote en 1 kleine, sinds de restauratie na de oorlog;

- De St.-Gerebernusklok, 220 kg

- De St.-Dimphnaklok, 1800 kg

- De Mariaklok, 1300 kg

- De St.-Martinusklok, 900 kg

Er is bij de drie laatste sprake van een do-kruis, re-kruis en fa-kruis.

3.6.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal

Er is een wekelijkse viering op zondag om 9.30. Er is een zangkoor om wekelijks de liturgie op te luisteren. Er komt tussen de 60 – 80 mensen naar de viering op een gewone zondag. Met Kerstmis komen er een 100 – tal mensen. Op woensdagavond is er om 18.30 een viering met een tiental deelnemers. In 2024 waren er 5 uitvaarten. Er was geen huwelijk in 2024. De kerk van St.-Dimpna is geen doopkerk maar wel een kerk voor de eerste communie. De kerk wordt ook gebruikt voor de vieringen van het vormsel. Er zijn jaarlijks enkele kerstvieringen van de lokale basisschool en het middelbaar. Op 15 mei is er het hoogfeest van St.-Dimpna waar we samen met de stad en het OPZ de patroonheilige van Geel vieren om 10.00 in een plechtige eucharistie. Sporadisch zijn er ook vieringen van buitenlandse priesters die op bedevaart komen (5 – tal per jaar). De kerk van St.-Dimpna wordt meer en meer terug bedevaartskerk. Wekelijks komen via de website aanvragen voor gebed, misintenties, ...

Niet – pastoraal

Tijdens het toeristisch seizoen is de kerk open op namiddagen van 1 april tot 30 september. Er zijn regelmatig rondleidingen met groepen door de stadsgidsen. Er is jaarlijks een concert van Musica Divina. Ook andere concerten gaan jaarlijks door in de kerk. Er is een nauwe samenwerking met het gasthuismuseum en de toeristische dienst. Er zijn topstukken in het interieur van de kerk.

3.6.5 Financieel overzicht (optioneel)

Schematisch overzicht van grote werken aan de kerk die moeten gebeuren en waar consensus over is tussen gemeente en centraal kerkbestuur / kerfabrieken.

Jaar	Grote werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering
2025	vieringtoren in uitvoering	203.000,-	2025

Kerfabriek exploitatietoelage per jaar in Meerjarenplan (MJP)

2025	2026	2027	2028	2029
Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	bedrag

3.7 Sint-Lambertuskerk in Bel

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

3.7.1 Identificatie

Naam: Sint-Lambertuskerk

Geografische ligging

- Bel 131, 2440 Geel
- 8° afd. sect. I perceel 1200a, 1196h
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Bisdom Antwerpen
- Dekenaat: Dekenaat Zuiderkempen
- Parochie: Bel

Eigenaar: Kerkraad

Bescherming(en)

- Is vastgesteld als bouwkundig erfgoed; Deze vaststelling is geldig sinds *05-10-2009*
- Omvat de bescherming als monument : toren; Deze bescherming is geldig sinds *13-04-1953*.
- Omvat de bescherming als monument : orgel; Deze bescherming is geldig sinds *07-10-1981*.

3.7.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Gelegen op de hoek met de Hoogstraat. Kerk uit het begin van de 16de eeuw (zie toren) in 1703 uitgebrand ten gevolge van oorlogsomstandigheden tijdens de Spaanse Successieoorlog, nadien heropgebouwd. In 1877-1878 groter herbouwd naar oud model naar ontwerp van P.J. Taeymans (zie gevelsteen) van 1874. Gerestaureerd in 1994-1996 naar ontwerp van J. Ooms.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Neogotische, georiënteerde kruiskerk met voorstaande, massieve toren (circa 1500) in Kempische baksteengotiek, omgeven door ommuurd kerkhof. De plattegrond ontvouwt een vierkante toren, een éénbeukig schip van vier traveeën, een transept van één travee met vlakke sluiting en een koor van twee rechte traveeën met driezijdige sluiting.

Vrij gesloten toren van vier geledingen onder leien tentdak, traditionele baksteenbouw met sporadisch gebruik van zandsteen voor de

kordons. Versneden hoeksteunberen en ten zuiden polygonale traptoren. Korfboogdeur onder spitsboogvenster, blinde rondboognissen en spitsboogvormige galmgaten. Voorts bakstenen kerk met ritmerende steunberen, aflijnende baksteenfriezen en spitsboogvensters.

Bepoeterd en beschilderd interieur met imitatievoegen. Kruisribgewelf neerkomend op colonnetten met verguld bladkapiteel. Neogotische polychromie met fijne bloemmotieven.

Mobilair. Schilderijen. Kruisafname naar P.P. Rubens (18de eeuw) en Onze-Lieve-Vrouw met Kind schenkt rozenkrans aan de Heilige Dominicus (eerste helft 19de eeuw).

Beeldhouwwerk. Heilige Barbara (tweede helft 17de eeuw) en Heilige Lucia van Syracuse (circa 1700) van witgeschilderd hout. Jezus aan het kruis (18de eeuw) van hout en terracotta en Heilige Antonius abt (19de eeuw) en Heilige Cornelius paus (19de eeuw) van gepolychromeerd hout.

Meubilair. Hoofdaltaar met neogotisch retabel naar ontwerp van Jean de Béthune van 1890.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Neogotische communiebank en preekstoel uit het vierde kwart van de 19de eeuw. Biechtstoelen van midden 20ste eeuw. 17de-eeuwse barokorgel tussen 1779 en 1787 aangekocht voor de kerk van Bel, vermoedelijk afkomstig van een door Jozef II afgeschafte klooster. Marmeren doopvont met deksel van messing. 20ste-eeuwse glasramen door F. Cricky (Brussel).

Bron : AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: *Parochiekerk Sint-Lambertus, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/52393> (geraadpleegd op 28 februari 2017).

Orgel: Het merkwaardige historische orgel is een monument op zich, als dusdanig ook beschermd sinds 1981. Het 17de eeuwse instrument werd in het begin van de 19de eeuw door een zekere pastoor Sterckx aangekocht, mogelijk uit een tijdens de Franse revolutie opgeheven kapel of klooster. Op stillistische basis kan het toegeschreven worden aan de orgelbouwer Jan of Blasius Bremser uit Mechelen. Tijdens een recente restauratie werd het instrument teruggebracht naar zijn 17de eeuwse gedaante. Het waardevol pijpwerk dat in de 19de eeuw werd toegevoegd, kreeg zijn plaats in een klein, nieuw koororgel vooraan in de kerk. Het gerestaureerde orgel werd ingespeeld op 26 mei 2013

b) Bouwfysische toestand

Bouwjaar	1500 (toren) – 1878
Stabiliteit	Goed
Muren	In goede staat, hardnekkige vochtplekken in doopkapel
Daken	In goede staat
Ramen	In goede staat
Dakgoten en afvoerpijpen	In goede staat
Schilderwerk binnen	In goede staat
Schilderwerk buiten	In goede staat
Verwarmingsinstallatie	In goede staat
Elektrische installatie	In goede staat, vernieuwd in 1996 (geen keuring)
Sanitair	Toilet nabij ingang in bergruimte noord
Branddetectie	Zeer beperkt, enkel in stookruimte, brandblusapparaten aanwezig
Inbraakdetectie	Geen
Uurwerk	In goede staat
Klokken, sturing	In goede staat
Orgel	Aanwezig, in goede staat

- Vermeersch-pijpwerk (19de eeuw).
- Kruisbeeld uit de 16de eeuw in gebakken rode klei.
- Wierookvat uit de vijftiende eeuw: bewaard in Gasthuismuseum
- Twee monstransen (waarvan één bewaard in Gasthuismuseum)
- Schilderij Kruisafname naar Rubens (18de eeuw)
- Schilderij: O.L.Vr. met kind schenkt rozenkrans aan de H. Dominicus (Begin 19de eeuw)
- Beeldhouwwerk H. Barbara (2de helft 17de eeuw), H. Lucia van Syracuse (ca. 1700), Jezus aan het kruis (18de eeuw), St.-Antonius,abt (19de eeuw)
- Hoofdaltaar met retabel naar ontwerp van Jean de Béthune, grote vertegenwoordiger van de neogotiek 1890
- Comme van Bel (1717): bewaard in Gasthuismuseum

Aanwezige voorzieningen.

Verwarming: aanwezig, luchtverwarming, vernieuwd in 2016. Deze verwarming wordt automatisch geregeld in functie van de luchtvochtigheid in de kerk. De kerk wordt op een constante temperatuur gehouden en tijdens gebruik wordt ze traag opgewarmd. Deze regeling is bijzonder ter bescherming van het waardevolle orgel;

Elektriciteit – verlichting: vernieuwd tijdens de grondige restauratie in 1996. (keuringsattest zoek, niet herkeurd)

Keuken: niet aanwezig;

Toilet: aanwezig achteraan nabij ingang in bergruimte noord;

Geluidsinstallatie: 3 micro's waarvan één mobiele, boxen, muziekinstallatie;

Accommodaties in en rond de kerk

Pastorij: eigendom stad Geel, momenteel in gebruik voor naschoolse kinderopvang door de school;

Kerkhof: ja, rond de kerk, eigendom stad;

Plein: ja

Parking: ja

Overige: vrije basisschool, parochiezaal

Diversen:

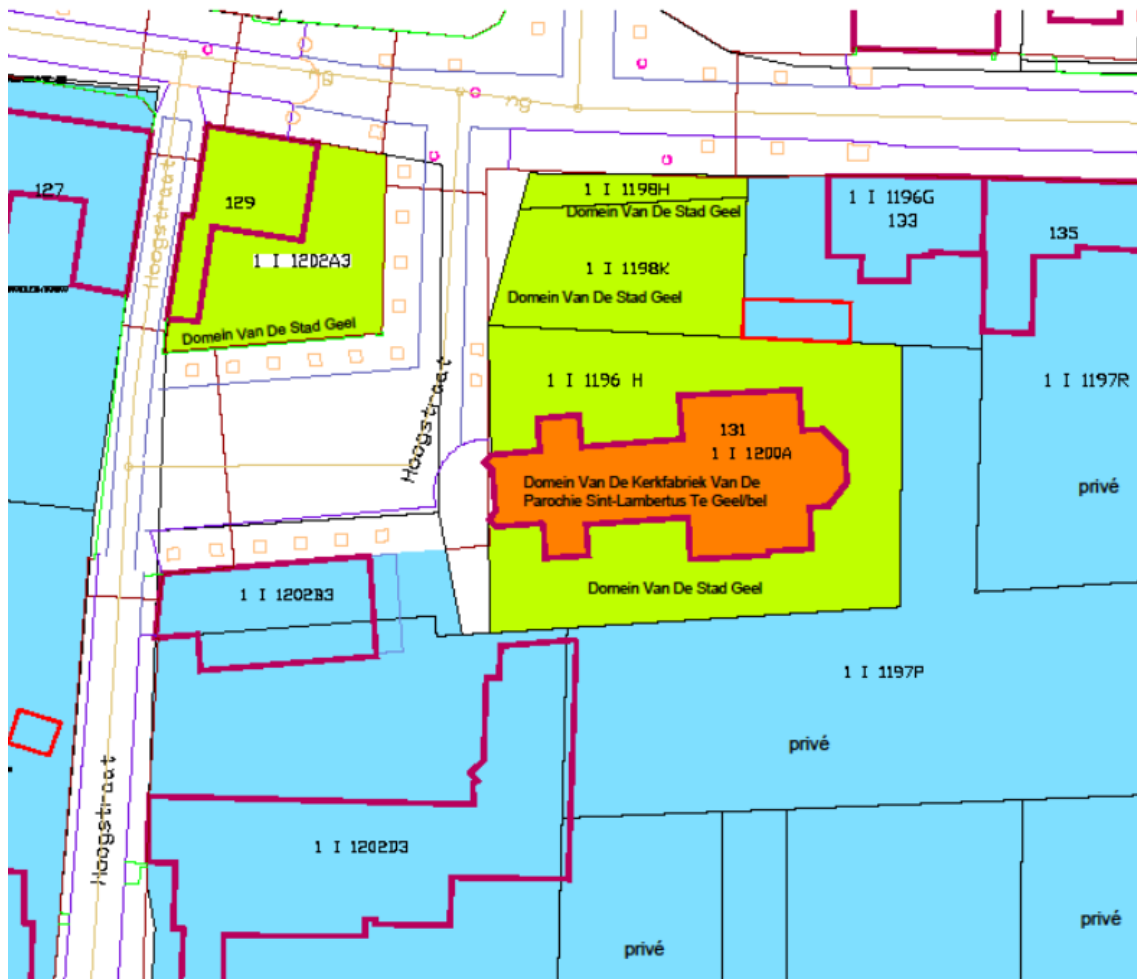
Uurwerk: ja Verlichting toren/kerk: ja

Klokken: twee bronzen klokken: grote klok anno 1766 draagt de naam van de patroonheilige Lambertus en is gemaakt door Andreas Van den Ghein, kleine klok anno 1708 toegewijd aan de heilige Barbara, patrones van de schuttersgilde van Bel, gemaakt door Petrus Van den Ghein.

d) Biodiversiteit

tekst

3.7.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Groen = eigendom stad Geel

Oranje = eigendom kerkfabriek

School (hoek plein – Hoogstraat) = eigendom dekenaat Zuiderkempen

Parochiezaal en chiro = eigendom dekenaat Zuiderkempen

Parking parochiezaal = eigendom vereniging parochiecentrum Bel

Ruimtelijke en juridische context: gewestplan – RUP's

Bestemming: woonzone volgens gewestplan

Accommodaties in en rond de kerk

Pastorij: eigendom stad Geel, momenteel in gebruik voor naschoolse kinderopvang door de school;

Kerkhof: ja, rond de kerk, eigendom stad;

Plein: ja

Parking: ja

Overige: vrije basisschool, parochiezaal

Diversen:

Uurwerk: ja

Verlichting toren/kerk: ja

Klokken: twee bronzen klokken: grote klok anno 1766 draagt de naam van de patroonheilige Lambertus en is gemaakt door Andreas Van den Ghein, kleine klok anno 1708 toegewijd aan de heilige Barbara, patrones van de schuttersgilde van Bel, gemaakt door Petrus Van den Ghein.

3.7.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal

Zaterdagavond is er viering wekelijks om 19.00. Op een gewone zaterdag komen er maximum een twintigtal mensen naar de kerk. Als het koor zingt, zijn er meer mensen. De kerk van Bel had vorig jaar 2 uitvaarten. Er was geen huwelijk. De kerk van Bel is zowel doop – als eerste communiekerk. Er zijn 6 doopzondagen per jaar. De kerk wordt ook 2 maal per jaar gebruikt voor een vormelingenactiviteit.

De grootste traditie in Bel is de viering van St.-Antonius in januari. Na de eucharistie is er de dierenzegening en verkoop van de varkenskop. Deze traditie trekt jaarlijks een volle kerk en bij de dierenzegening nadien zijn er nog meer deelnemers.

Niet-pastoraal

Er zijn af en toe orgelconcerten in de kerk. Bel doet mee aan de openkerkendag.

3.7.5 Financieel overzicht (optioneel)

Schematisch overzicht van grote werken aan de kerk die moeten gebeuren en waar consensus over is tussen gemeente en centraal kerkbestuur / kerfabrieken.

Jaar	Grote werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering

Kerfabriek exploitatietoelage per jaar in Meerjarenplan (MJP)

2025	2026	2027	2028	2029
Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	bedrag

3.8 Onze-Lieve-Vrouw Bezoeking kerk in Larum

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

3.8.1 Identificatie

Naam: Onze-Lieve-Vrouw Bezoeking kerk

Geografische ligging

- Larum 27, 2440 Geel
- 4° afd. sect. D perceel 918l
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Bisdom Antwerpen
- Dekenaat: Dekenaat Zuiderkempen
- Parochie: Larum

Eigenaar: Kerkraad

Bescherming(en)

- Is vastgesteld als bouwkundig erfgoed; Deze vaststelling is geldig sinds *05-10-2009*
- Niet beschermd

3.8.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Eerste Onze-Lieve-Vrouwekapel opgericht in 1472 en gelegen ter plaatse van de huidige pastorietuin. Kapel in 1855 verheven tot parochiekerk en vervangen door een kerk naar ontwerp van Johan Van Gastel in 1858-1860 (zie vernieuwde gevelsteen), zijbeuken naar ontwerp van 1895 door Pieter Jozef Taeymans aangebouwd in 1897. Herstellingen vanaf 1969, onder meer naar ontwerp van M. Vangenechten. Gerestaureerd in 1985-1987. Voormalig, deels omhaagd en omringend kerkhof thans ingericht als parking met groenvoorziening; ter hoogte van het koor Heilig Hartbeeld van 1931 door J. Coomans.

Georiënteerde neogotische, driebeukige kruisbasiliek met ingebouwde westtoren van vier geledingen, schip van vier traveeën, vlak afgesloten transept van één travee en koor van één rechte travee met driezijdige sluiting. Baksteenbouw onder leien zadeldak, toren met ingesnoerde naaldspits en latere zijbeuken opgevat als zijkapellen onder afzonderlijke schilddakjes. Versneden steunberen en aflijnende, omlopende baksteenfries, transept met puntgevel op schouderstukken en muurvlchtingen. Toren met spitsboogfriezen en tudorboogpoort. Voorts spitsboogvensters, tweeof meerlichten in koor, transept en annexen.

Bepoeterd en beschilderd interieur met spitsbogen op pijlers waartussen halfzuilen met geornamenteerde kapitelen onder de kruisribgewelven. Fragmentarisch bewaarde polychromie in het schip, koor met voorstelling van de apostelen, muurschilderingen uit het derde kwart van de 19de eeuw.

Neogotisch meubilair uit de tweede helft van de 19de eeuw. Kruisweg van 1921 door A. De Beule (Gent).

Bron : *AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017*: Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Bezoeking, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/52431> (geraadpleegd op 28 februari 2017).

Interieur kerk:

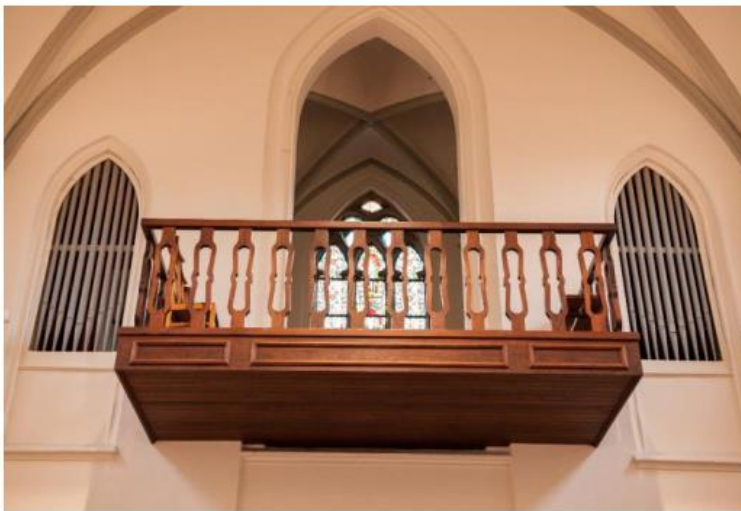
We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Orgel:

Wanneer het orgel in de kerk gekomen is, is niet bekend. Men vermoedt dat het werd aangekocht in 1862. Het is in de loop der jaren herhaaldelijk verbouwd en uitgebreid. (in 1919, 1928, 1933, 1953, 1980). Op dit ogenblik bevat het 15 registers, waaronder 3 op het voetklavier. Het telt ongeveer 1 600 pijpen. Hammond orgel.

Bron: *boek 'vijfhonderd jaar Larum – 125 jaar parochie' van Jozef Swolfs*

Roerend erfgoed:

- Schilderij: Maria bezoekt haar nicht Elisabeth: dit schilderij hangt in de huidige kerk, rechterbeuk, en is afkomstig van de kapel;
- Lieve-Vrouwebeeld dateert uit de 16 de eeuw, en is afkomstig van de kapel;
- Beeld van de Heilige Cornelius uit 1854
- Kruisweg, vervaardigd door De Beule uit Gent in 1921
- Kerststal dd 1918
- Grafsteen van pastoor Willekens (1892), eerste pastoor, op het oude kerkhof tegen de muur van de kerk, achter het hoogaltaar; zijn overlijden staat eveneens vermeld in het glasraam rechts, op het koor.

Bron: *boek 'vijfhonderd jaar Larum – 125 jaar parochie' van Jozef Swolfs*

De kerkraad beschikt over een uitgebreide inventaris van de goederen van de kerk waarvan hieronder een selectie:

b) Bouwfysische toestand

Bouwjaar	1858-1860
Stabiliteit	Goed
Muren	Matig tot redelijk
Daken	Matig
Ramen	In goede staat, glas-in-lood raam redelijk
Dakgoten en afvoerpijpen	In goede staat

Schilderwerk binnen	Redelijk
Schilderwerk buiten	In goede staat
Verwarmingsinstallatie	Verouderd
Elektrische installatie	Verouderd, geen keuringsattest aanwezig
Sanitair	Geen sanitair in de kerk, wel in de nabij gelegen pastorie
Branddetectie	Geen
Inbraakdetectie	Geen
Uurwerk	In goede staat
Klokken, sturing	In goede staat
Orgel	Hammond orgel, blaasbalk is stuk, wordt niet meer gebruikt

c) Architecturale mogelijkheden

Grootte, opdeling, inrichting van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes

Schip + koor + altaar = ± 29,60 m x 7,93 m en ± 10,65 m hoog

Dwarsbeuk zuid en noord = 2 x (± 23,40 m x 4,50 m en ± 6,15 m hoog)

Grootte orde totale kerk = ± 513 m²

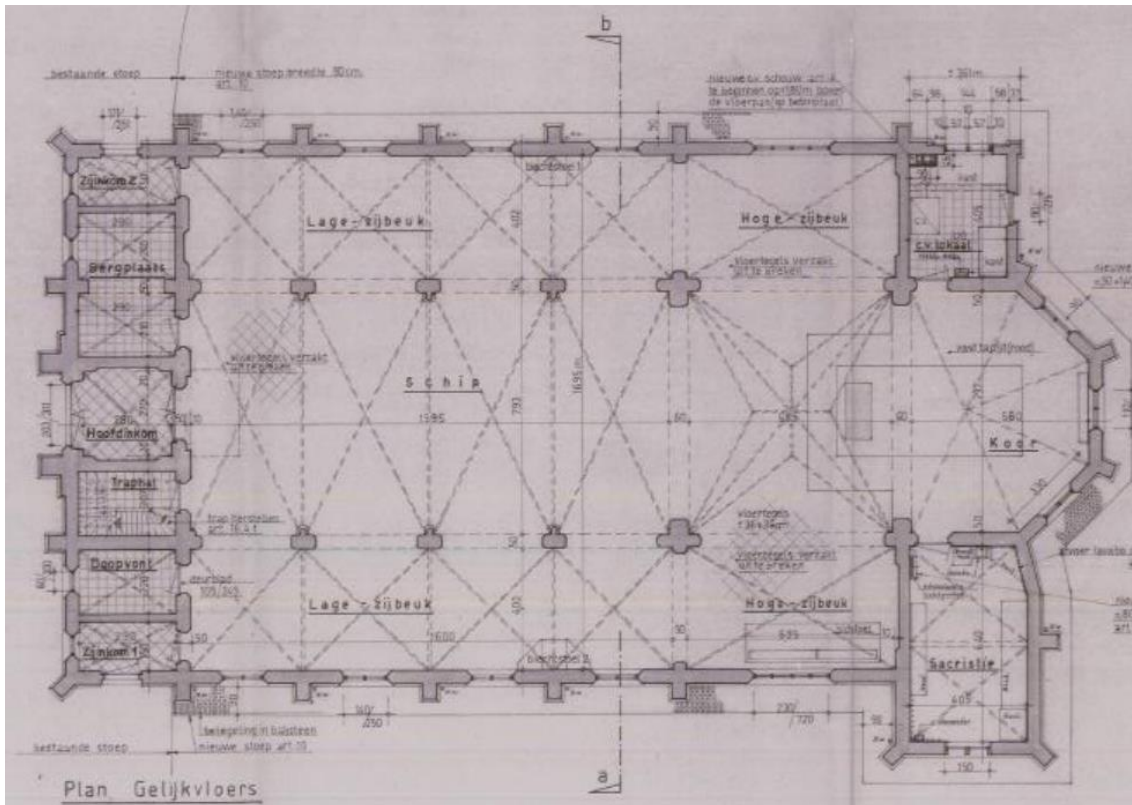
Aantal stoelen = ± 300 stuks

Oostelijk:

- Sacristie 4,05 m x 6,40 m
- CV lokaal: 4,05 m x 3,61 m

Westelijk:

- Hoofdportaal onder toren: 2,70 m x 2,90 m
- Bergplaats: 4,50 m x 2,90 m
- Doopkapel: 2,20 m x 2,90 m
- Twee zij-ingangen

Uitbreidingsmogelijkheden en mogelijkheid tot afsplitsen deelruimtes

Louter technisch is compartimentering mogelijk: er kunnen wanden geplaatst worden en eventueel een verdieping.

Ruimtelijk is een uitbreiding mogelijk aangezien er rond de kerk een plein is en een grasveld waar vroeger het kerkhof was.

Toegankelijkheid voor andersvaliden

De kerk kan toegankelijk gemaakt worden voor andersvaliden; op heden niet aangepast op vlak van toegankelijkheid;

Aanwezigheid van waardevol interieur/cultuurogoederen

Zie hierboven

Aanwezige voorzieningen.

Verwarming: aanwezig, luchtverwarming, zeer oude installatie;

Elektriciteit – verlichting: aanwezig, verouderd, geen keuringsverslag aanwezig;

Keuken: niet aanwezig;

Toilet: geen toilet aanwezig in de kerk, wel in de nabij gelegen pastorie toegankelijk van buitenaf;

Geluidsinstallatie: aanwezig in de sacristie, micro's, boxen.

d) Biodiversiteit

tekst

3.8.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Groen = eigendom stad Geel

Oranje = eigendom kerkfabriek

Blauw = private eigendom

Ruimtelijke en juridische context: gewestplan – RUP's

Bestemming: woonzone volgens gewestplan

Accommodaties in en rond de kerk

Pastorij: ja in eigendom van kerkfabriek

Kerkhof: nee

Plein: ja

Parking: ja

Overige: stedelijke basisschool, parochiezaal op eigendom dekenaat

Diversen

Uurwerk: ja

Verlichting toren/kerk: neen

Klokken:

Grote klok: in 1874 werd een klok gewijd met de beeltenis van O-L-Vrouw, gewicht 464 kg; in 1944 hebben de Duitsers de klok meegenomen;

Kleine klok: uit de kapel, ze draagt de naam van een Norbertijns martelaar uit Bohemen. Nog steeds aanwezig.

In 1951 werden twee nieuwe klokken gewijd: de Maria klok (330 kg) en de Sint-Jozef klok (190 kg), gegoten in de werkhuizen Michiels te Doornik.

Bron: boek 'vijfhonderd jaar Larum – 125 jaar parochie' van Jozef Swolfs

3.8.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal

In de kerk van Larum is er elke zaterdag om 18.00 een viering. Op een gewone zaterdag komen er 20 mensen naar de viering. Met Kerstmis komen er 95 mensen naar de viering. In 2024 waren er 6 uitvaarten. Er was geen huwelijk. Larum is geen doopkerk. De kerk is wel een kerk voor de eerste communie. De kerk wordt gebruikt een 3 – tal keer per jaar voor de voorbereiding van de communicanten op een namiddag. De Steinerschool gebruikt de kerk 2 keer per jaar voor een viering. De kerk van Larum is een bijkerk van de St.-Franciscusparochie.

Niet – pastoraal

In Larum wordt de kerk enkele malen per jaar gebruikt door de verenigingen voor een aangepaste activiteit. (concert, toneel, lezing)

3.8.5 Financieel overzicht (optioneel)

Schematisch overzicht van grote werken aan de kerk die moeten gebeuren en waar consensus over is tussen gemeente en centraal kerkbestuur / kerkfabrieken.

Jaar	Grote werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering
2025	schilderwerken schrijnwerk	30.000,-	

Kerkfabriek exploitatietoelage per jaar in Meerjarenplan (MJP)

2025	2026	2027	2028	2029
Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	bedrag

3.9 Sint-Gerebernuskerk in Punt

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

3.9.1 Identificatie

Naam: Sint-Gerebernus kerk

Geografische ligging

- Antwerpseweg 137, 2440 Geel
- 3° afd. sect. L perceel 354y
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Bisdom Antwerpen
- Dekenaat: Dekenaat Zuiderkempen
- Parochie: Punt

Eigenaar: Kerkraad

Bescherming(en)

- Is vastgesteld als bouwkundig erfgoed; Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009
- Niet beschermd

3.9.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Zaalkerk van 1949 naar ontwerp van R. Van Steenberghe. Sobere baksteenbouw onder leien zadeldak (nok loodrecht op straat) met schip van vijf traveeën en koor van twee traveeën met vlakke sluiting. Zuidoostelijke puntgevel en spitsboogvormige muuropeningen. Haakse

aanbouwsels, waaronder weekkapel, aan noordoostzijde. Vrijstaande, opengewerkte klokkentoren van staal (1962- 1963) achter het koor.

Achter de kerk: vrije gemengde lagere en kleuterschool met enkele schoolvleugels uit midden 20ste eeuw (Vogelzang nr. 64).

Bron : *AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017*: Parochiekerk Sint-Gerebernus, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/52448> (geraadpleegd op 28 februari 2017).

Orgel: Elektronische, Johannes orgel, twee klavieren en voetpedalen, met luidsprekers tegen de westermuur geplaatst.

Roerend erfgoed: er bestaat een uitgebreide inventaris van alle roerende goederen. Voor bewijsmateriaal bij diefstal of vandalisme, bestaat er van alle in de kerk aanwezige voorwerpen een foto waarvan hieronder een selectie.

				
Sint-Gerebernus	Sint-Dimpna		Kruisweg (12 st)	Biechtstoel

b) Bouwfysische toestand

Bouwjaar	1949
Stabiliteit	Goed
Muren	In goede staat, pleisterwerk kroonlijst matig
Daken	In goede staat
Ramen	In goede staat
Dakgoten en afvoerpijpen	In goede staat
Schilderwerk binnen	In goede staat
Schilderwerk buiten	In goede staat
Verwarmingsinstallatie	In goede staat
Bliksemafleider	In goede staat
Elektrische installatie	In goede staat, gekeurd
Sanitair	1 toilet
Branddetectie	Geen
Inbraakdetectie	Geen
Uurwerk	Geen
Klokken, sturing	Verwijderd i.f.v. veiligheid
Orgel	Slechts een bescheiden orgel aanwezig

c) Architecturale mogelijkheden

Grootte, opdeling, inrichting van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes

Schip = $\pm 27,60 \text{ m} \times 11,60 \text{ m} = 320 \text{ m}^2$ en $\pm 9 \text{ m}$ hoog

Grootte orde totale kerk = $\pm 457 \text{ m}^2$

Aantal stoelen: er staan 265 kerkstoelen + 20 andere stoelen in de kerk;
8 zitbanken, voor de priester en helpers.

Oostelijk:

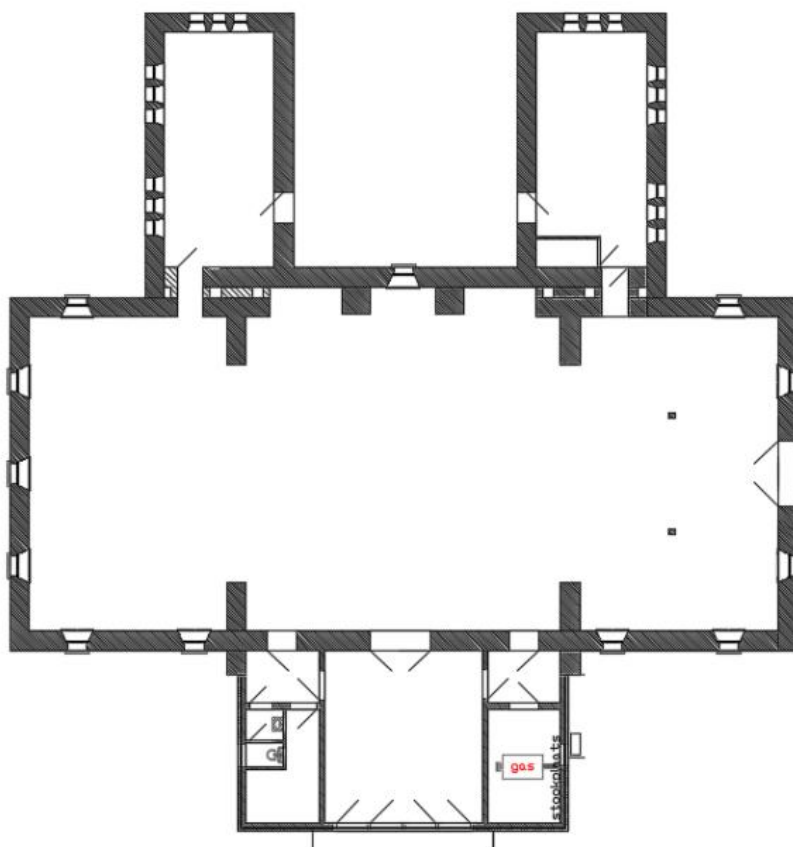
- Sacristie $4,05 \text{ m} \times 8,70 \text{ m} = 35 \text{ m}^2$
- Winterkapel: $4,05 \text{ m} \times 8,70 \text{ m} = 35 \text{ m}^2$

Westelijk:

- Hoofdportaal: $5,80 \text{ m} \times 6,37 \text{ m}$
- 2 sassen: $2 \times (2,00 \text{ m} \times 2,70 \text{ m})$
- CV lokaal: $4,20 \text{ m} \times 2,70 \text{ m}$
- Berging: 8 m^2
- WC: 3 m^2

Zuidelijk:

- $11,60 \text{ m} \times 4 \text{ m}$ op verdieping

Uitbreidingsmogelijkheden en mogelijkheid tot afsplitsen deelruimtes

Compartimentering is mogelijk: er kunnen wanden geplaatst worden en een verdieping.

Ruimtelijk is een uitbreiding mogelijk aangezien er ten westen van de kerk een plein is en parkeerplaatsen en ten oosten een groenaanleg.

Gelet op het vrij modern karakter van de kerk en de grote open ruimte, biedt ze heel wat mogelijkheden om haar op een vrij eenvoudige manier een andere invulling te geven.

Toegankelijkheid voor andersvaliden

De kerk kan eenvoudig toegankelijk gemaakt worden voor andersvaliden; op heden niet aangepast op vlak van toegankelijkheid; rolwagens kunnen gelijkvloers via de sacristie toegang hebben tot de kerk.

Aanwezigheid van waardevol interieur/cultuurobjecten

Geen waardevolle voorwerpen

Aanwezige voorzieningen.

Verwarming: aanwezig, luchtverwarming via vloerroosters, luchtverhitter vernieuwd sinds 2004.

Elektriciteit: in goede staat en gekeurd in 2012 herkeuring voorzien in 2017 .

Keuken: niet aanwezig;

Toilet: 1 toilet aanwezig;

Geluidsinstallatie: versterker, cd speler, vaste micro (5) , draagbare micro (1) , draagbare vestzak micro (1) klankzuilen op 100 volt spanning (5) vermogen max. 100 watt.

d) Biodiversiteit

tekst

3.9.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Groen = eigendom stad Geel

Oranje = eigendom van de kerkfabriek/vzw dekenaat Zuiderkempem

Blauw = private eigendom

Ruimtelijke en juridische context: gewestplan – RUP's

Bestemming: woonzone volgens gewestplan

Accommodaties in en rond de kerk

Pastorij: ja, eigendom stad Geel

Kerkhof: nee

Plein: ja

Parking: ja

Overige: vrije basis- en kleuterschool, parochiezaal, op eigendom vzw dekenaat Zuiderkempen

Diversen

Uurwerk: neen

Verlichting toren/kerk: neen

Klokken: ja, 2 stuks

- Kleine klok: 130 kg. Toon e, diameter 60,00 cm, naam: immaculata , peter pastoor Lievens en meter zuster Rosula.
- Grote klok : 220 kg. Toon Cis, diameter 71,50 cm Naam Clemens, Peter Frans Baeck, Meter Jeanne Smets-Bergmans

3.9.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal

Er zijn geen activiteiten en vieringen in de kerk van Punt. Het gebouw is een gesloten bijkerk van de St- Franciscusparochie.

Niet – pastoraal

De kerk is gesloten.

3.9.5 Financieel overzicht (optioneel)

Schematisch overzicht van grote werken aan de kerk die moeten gebeuren en waar consensus over is tussen gemeente en centraal kerkbestuur / kerkfabrieken.

Jaar	Grote werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering

Kerkfabriek exploitatietoelage per jaar in Meerjarenplan (MJP)

2025	2026	2027	2028	2029
Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	bedrag

3.10 Sint-Franciscuskerk in Elsum

3.10.1 Identificatie

Naam: Sint-Franciscus kerk

Geografische ligging

- Dr. Peetersstraat 88, 2440 Geel
- 6° afd. sect. G perceel 368c2, 368s
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Bisdom Antwerpen
- Dekenaat: Dekenaat Zuiderkempen
- Parochie: Elsum

Eigenaar: Kerkraad

Bescherming(en)

- Is vastgesteld als bouwkundig erfgoed; Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009
- Niet beschermd

3.10.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Kerk annex (feest)zalen en keuken. Opgericht in 1971-1972 naar ontwerp van E. Spiessens. Moderne constructie van baksteen, beton en glas onder plat dak gelegen op een gekasseid plein met parking en aanplantingen.

Bron : AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: Parochiekerk Sint-Franciscus, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/52397> (geraadpleegd op 28 februari 2017).

Orgel: 2 elektronische orgels; 1 in kerk; 1 in weekkapel

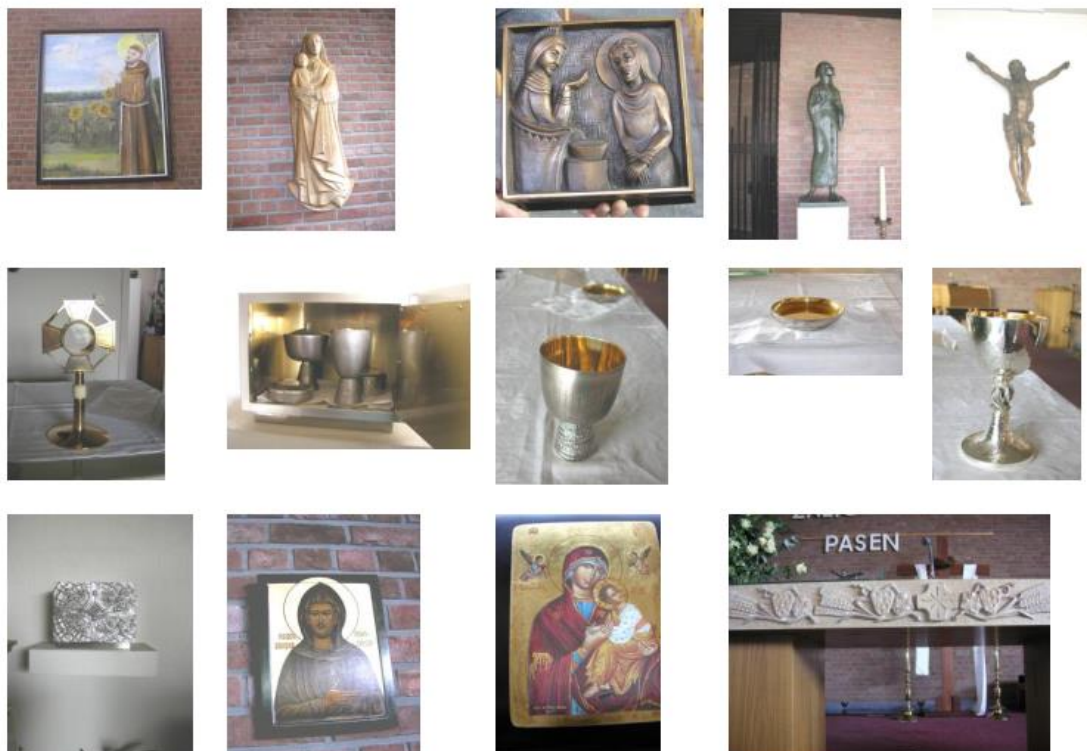
1 Johannesorgel opus 320 in blank eiken hout

1 Johannesorgel opus 320 (2de hands)

Roerend erfgoed:

De kerkraad beschikt over een foto inventaris waarvan hieronder een selectie:

Mooie glasramen: Hooglied van Franciscus: zon, maan, sterren; glazenier= Ivo Bakelants

b) Bouwfysische toestand

Bouwjaar	1971-1972
Stabiliteit	Goed
Muren	In goede staat
Daken	In goede staat
Ramen	In goede staat
Dakgoten en afvoerpijpen	In goede staat
Schilderwerk binnen	In goede staat, de kerkruinte is in zichtmetselwerk in goede staat en het schilderwerk in de andere lokalen is in orde en van 2016
Schilderwerk buiten	In goede staat
Verwarmingsinstallatie	In goede staat, vernieuwd in 2016
Elektrische installatie	In goede staat, gekeurd in 2011
Sanitair	1 toilet in de sacrestie + sanitaire blok
Branddetectie	Geen
Inbraakdetectie	Geen
Uurwerk	Geen
Klokken, sturing	In goede staat
Orgel	2 Johannesorgels, eenvoudig, elektronisch

c) Architecturale mogelijkheden

Grootte, opdeling, inrichting van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes

Gelet op het vrij modern karakter van de kerk en de grote open ruimte, biedt ze heel wat mogelijkheden om haar op een vrij eenvoudige manier een andere invulling te geven.

Toegankelijkheid voor andersvaliden

De kerk kan eenvoudig toegankelijk gemaakt worden voor andersvaliden; op heden niet aangepast op vlak van toegankelijkheid;

Aanwezigheid van waardevol interieur/cultuuroederen

Zie hierboven

Aanwezige voorzieningen.

Verwarming: aanwezig, luchtverwarming via vloerroosters, luchtverhitter vernieuwd sinds 2016. Elektriciteit: in goede staat en gekeurd in 2011;

Keuken: aanwezig;

Toilet: sanitair blok aanwezig met gescheiden sanitair voor heren en dames, geen toilet voor mensen met een handicap;

Geluidsinstallatie: versterker, CD recorder, micro's, boxen en kastje voor micro;

d) Biodiversiteit

tekst

Bestemming / zone: zone voor stedelijk wonen, PRUP woon/werk park

Accommodaties in en rond de kerk

Pastorij: Nee

Kerkhof: nee Plein: ja

Parking: ja

Overige: aanpalende feestzaal/parochiezaal (VZW Dekenaat Zuiderkempen), Sint-Dimpnakapel (beschermd)

Diversen

Uurwerk: neen

Verlichting kerk: er is wel buitenverlichting maar geen aanstraling

Toren: neen, enkel kleine klokkentoren

Klokken: ja (1 stuk)

3.10.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal

In de kerk van Elsum is er elke zondag om 10.30 een viering. Er is tweemaal per maand een gezinsviering met ongeveer 60 mensen. In een gewone viering op zondag is er een 40 tal mensen. Met Kerstmis is er viering, verzorgd door de harmonie met 542 deelnemers. Op maandag- op vrijdagavond is er een weekdagviering in de weekkapel. Er komen tussen de 10 en 15 mensen. Maandagavond wordt de viering gevolgd door de aanbidding tot 19.30. In 2024 waren er in Elsum 8 uitvaarten. Er was geen huwelijk. De school van St.-Jozef heeft 1 maal per jaar de Kerstviering in Elsum. De kerk van Elsum is doopkerk in onze pastorale eenheid. Er zijn 6 doopzondagen per jaar. De communicanten gebruiken de kerk een 3 – tal keren per jaar voor hun voorbereiding. De kerk van Elsum is ook de kerk voor de Lichtmisviering van de pastorale eenheid. In de kerk zijn er jaarlijks verschillende vormingsavonden van het bisdom of het dekenaat. (5 – tal per jaar) De vergaderingen van de pastorale eenheid gaan ook door in het ontmoetingscentrum naast de kerk: 3 maal per jaar contactgroep, maandelijks doopcatechese-avond, occasionele vergaderingen. Tijdens de zondagsviering rond St.-Franciscus zijn feest, zetten we de Heilige Franciscus centraal.

Niet – pastoraal

De kerk van Elsum wordt gebruikt door de centrumharmonie als repetitie – ruimte. Zij oefenen meermaals op weekdagavonden en in het weekend in de kerk. Dit gebeurt in overleg met de pastoraal en de kerkfabriek.

Raak – Elsum vergadert in het ontmoetingscentrum naast de kerk.

3.10.5 Financieel overzicht (optioneel)

Schematisch overzicht van grote werken aan de kerk die moeten gebeuren en waar consensus over is tussen gemeente en centraal kerkbestuur / kerkfabrieken.

Jaar	Grote werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering

Kerkfabriek exploitatietoelage per jaar in Meerjarenplan (MJP)

2025	2026	2027	2028	2029
Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	bedrag

3.11 Sint-Laurentiuskerk in Zammel

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

3.11.1 Identificatie

Naam: Sint-Laurentius kerk

Geografische ligging

- Zammelseweg (nabij nr.196), 2440 Geel
- 5° afd. sect. N perceel 971c
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Bisdom Antwerpen
- Dekenaat: Dekenaat Zuiderkempen
- Parochie: Zammel

Eigenaar: Kerkraad

Bescherming(en)

- Is vastgesteld als bouwkundig erfgoed; Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009
- Is beschermd als monument; Deze bescherming is geldig sinds 11-06-2009.

3.11.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

De Sint-Laurentiuskerk werd gebouwd in 1846-1847 naar ontwerp van provinciaal bouwmeester E. Gife. De toren van 1863-1864 werd ontworpen door provinciaal bouwmeester J. Van Gastel.

Herstellings- en restauratiewerken van exterieur en interieur werden uitgevoerd onder leiding van architect L. Sledsens (Geel) eind de jaren 1990.

Het betreft één van de eerste en toen nog schaarse nieuw gebouwde kerken op het platteland in een vroege neogotische stijl uit het tweede kwart van de 19de eeuw in de provincie Antwerpen.

Historiek

Het gehucht Zammel had al vroeg een kapel ter nagedachtenis van de heilige martelaren van Geel. In 1412 zou deze kapel reeds de naam van Sint- Laurentius gedragen hebben.

Uit vermeldingen van fundaties rond het midden van de 15de eeuw kan afgeleid worden dat de kapel een bidkapel was en dat het godsdienstig leven georganiseerd was door twee 'guberneerders' of kapelmeesters. De kapel ressorteerde onder de Sint-Amandusparochie van Geel. Naarmate de bevolking van de gehuchten Zammel, Oosterlo, Hazenhout, Watereinde, Blaardonk, Varendonk en Neerstraat aangroeide werd de nood aan een eigen parochiekerk alsmaar groter. De bestaande kerk te Geel lag immers op langer dan een uur van voormelde gehuchten. In 1523 verhiel Paus Clemens VII Zammel tot parochie wat door keizer Karel datzelfde jaar werd goedgekeurd, doch niet doorging wegens de hevige tegenwerking van de kerkmeesters van de bestaande St.-Amanduskerk te Geel. Uiteindelijk kwam in 1536 te Geel-Zammel een parochie tot stand. De locatie van voormelde kapel is -voortgaande op cartografische bronnen- achter en/of naast de pastorie te situeren. Circa 1669 vonden er grote verbouwings- en herstellingswerken plaats aan de kapel. Eind 18de eeuw werd regelmatig verzocht een nieuw kerkgebouw op te trekken wegens de bouwvalligheid van de - bovendien te klein bevonden- kapel. In 1794-1795 werd het gebouw quasi volledig gesloopt met de bedoeling een nieuw bedehuis te bouwen, maar de Franse overheersing dwarsboomde de plannen.

In 1801, toen de godsdienstbeoefening weer werd toegestaan, had Zammel geen kerk meer en werd het schoolgebouw voorlopig gebruikt voor de erediensten. In 1844 leek ook dit gebouw in slechte staat en diende de toenmalige pastoor opnieuw een verzoek in een nieuwe kerk op te richten tegenover de pastorie, op de plaats genaamd 'de kerckenbosch'. Provinciaal bouwmeester E. Gife werd met een onderzoek belast en maakte vervolgens een ontwerp voor een nieuwe parochiekerk. Dit werd evenwel verworpen door de bestendige deputatie omdat "le projet que vous avez présenté pour la construction n'a pas entièrement répondu a l'attente de la députation permanente qui aurait préféré un plan dans le style gothique qu'elle trouve plus convenables pour les églises". Een nieuw ontwerp in gotische stijl werd wel aanvaard (ontwerp dateert van 29/1/1845). Eind 1845- begin 1846 werden de werken

aanbesteed, half 1846 was de bouw volop aan de gang en in 1847 voltooid. Het nieuwe bedehuis werd op een andere - weliswaar nabijgelegen - plaats dan de voormalige kapel opgetrokken (de laatste restanten van de kapel zouden pas circa 1960 verwijderd zijn).

Volgens de bewaarde plannen was de oorspronkelijke westgevel opgevat als een puntgevel, verticaal geleed door steunberen met puntgevelbekroning, opengewerkt met links en rechts twee kleine spitsboogvensters en centraal een groot spitsboogvenster waarboven een oculus met vierpasmotief; het dak droeg een - volgens M. Stijnen van de voormalige kerk afkomstig - houten klokkentorentje onder naaldspits met bol, kruis en windvaan. In 1849, twee jaar na de inwijding van de kerk door kardinaal Sterckx, werd de vloer van zwarte marmer (Basècles) gelegd. Volgens bepaalde bronnen zou van bij het begin een torenblok voorzien geweest zijn, maar omwille van budgettaire redenen werd de bouw ervan verdaagd. In 1863-1865 werd het bedehuis dan toch uitgebreid met een voorstaande westtoren naar ontwerp van J. Van Gastel (ontwerp dateert van 18/5/1863), ter vervanging van het klokkentorentje. In 1872 werd het koor en hoogaltaar gedecoreerd met

polychrome schilderijen door decoratieschilder Joseph Van Aerschot (Herentals); in 1873 volgden het schip, de doopkapel en sacristie; in 1879 werden de twee zijaltaren herschilderd door Modest en August Van Aerschot, twee zonen van Joseph.

Eind de jaren 1990 vonden er grondige herstellings- en restauratiewerken plaats van zowel exterieur als interieur onder leiding van architect L. Sledsens. De polychrome decoratieschilderingen werden gerestaureerd naar bestaand model: dit ging van beperkte herstellingen of bijwerkingen tot volledige vernieuwing (overschildering) naar bestaand model.

Beschrijving

De kerk wordt aan de noord-, oost- en zuidzijde omringd door een met beuk behaagd kerkhof, de westzijde wordt afgesloten met een lage bakstenen muur (heropgebouwd) met ezelsrug. Vooral aan de zuid- en oostkant bevinden zich grafzerken.

De plattegrond ontvouwt een oostwest-georiënteerde éénbeukige kruiskerk met voorstaande westtoren, een schip van vier traveeën waarvan het meest westelijke - van de beuk afgesloten - travee wordt ingenomen door een centraal hoofdportaal met een houten steektrap naar de orgeltribune, ten noorden de doopkapel en ten zuiden een zijportaal, vervolgens een transept van één travee met vlakke sluiting en een koor van één rechte travee met vijfzijdige sluiting, geflankeerd door de sacristie (ten zuiden) en een berging (ten noorden). Leien (afgewolfde) zadeldaken, boven de koorsluiting met smeedijzeren kruis.

Exterieur

Het betreft een baksteenbouw met summiere verwerking van blauwe hardsteen voor de lekdrempels en dekstenen, van zandsteen voor de afzaat van de plint, de anders uitgewerkte steunberen van de twee meest westelijke traveeën en de decoratieve uitwerking van het

torenblok. De gevels worden geritmeerd door spitsboogvensters en versneden steunberen, de steunberen van de twee meest westelijke traveeën met een puntgevelvormige beëindiging, de andere met een deksteen. Verder is het gebouw voorzien van een omlopende bakstenen tandlijst, thans moeilijk zichtbaar door een later aangebrachte hanggoot, een transept met tuitgevels waarvan geveltop met muurvlechtingen, oculus en schouderstukken op kraagstenen en eenvoudige onomlijste spitsboogvensters met afgeschuinde bakstenen dagkanten en ontlastingsboog; de glasramen zelf en de buitenbeglazing met een identieke vierkante ijzeren verdeling; arduinen lekdrempels met hol profiel. In de westgevel zijn spitsbogige spaarvelden (voorheen vensters?) te zien. Sacristie en berging met korfboogvenster. Berging en zuidelijk zijportaal worden gekenmerkt door een houten korfboogdeur.

De voorstaande westtoren is opgebouwd uit vier geledingen met ingesnoerde naaldspits bekroond met bol, smeedijzeren kruis en windvaan, ter hoogte van de drie eerste geledingen met versneden steunberen. Rijker uitgewerkt volume door decoratieve uitwerking met zandsteen (Rochefort), kordons, dekstenen, lekdrempels, maaswerk en typisch gotische siermotieven (kruisbloem, hogels). Eerste geleding. De houten korfboogpoort is voorzien van een met een heiligenbeeldje (patroonheilige Sint-Laurentius) uitgewerkte middenstijl, beslag en nagelkopdecoratie. De tweede geleding vertoont een groot driedelig spitsboogvenster met afgeschuinde bakstenen dagkanten en dito zandstenen lekdrempel, maaswerk van spitse driepasbogen, driepassen en een veelpas. De muurpartij tussen eerste en tweede geleding is uitgewerkt met een fries van spitse driepasbogen, onderaan met afgeschuinde lekdrempel. Deur, driepasbogen en spitsboogvenster zijn samen gevat in een doorgetrokken bakstenen gevelnis met ontlastingsboog. Zowel de tweede (enkel in zijgevels) als derde geleding is uitgewerkt met gekoppelde spitsbogige gevelnissen, die van de derde geleding met neogotische tracering van zandsteen; uurwerk. Ingesnoerde en rijk uitgewerkte vierde geleding, aan de vier zijden met bekronende puntgevels met aandak en kruisbloem; hogels op de hoeken; gekoppelde galmgaten in een geprofileerde omlijsting bekroond met een gevelnis waarin een vierpas; tussen de galmgaten en op de hoeken slanke zandstenen zuiltjes met kapiteel.

Interieur

Het bepleisterd en polychroom beschilderd interieur wordt gekenmerkt door een tweeledig wandschema en verticale ritmering: elk travee is gevat in een quasi gevelhoge spitsboognis met een hol en met kleur geaccentueerd beloop. Schip, transept en eerste koortravee zijn voorzien van bepleisterde en beschilderde kruisribgewelven, viering met stergewelf en koorsluiting met straalgewelf, alle versierd met sluitstenen; in schip, viering en transept komen de ribben en/of gordelbogen neer op een halfzuiltje met een gepolychromeerd en verguld kapiteel met bladwerkmotief en dekplaat en een polygonaal basement op een hoge dito sokkel. De ribben en gordelbogen van het koor eindigen op per drie gebundelde schalken met gelijkaardig uitgewerkt kapiteel, basement en sokkel. Viering afgezet met spitsbogige scheidingsbogen. Tegen de westmuur van het transept bevinden zich zijaltaren. De vloer in

schip, transept, portalen en sacristie werd vernieuwd; de vloer van het koor met afwisselend patroon van zwarte en witte marmeren tegels is thans herlegd met bewaring van de oorspronkelijke zwarte marmeren tegels. De doopkapel heeft nog de oorspronkelijke vloer. Het voorportaal van toren (1863-1865) is voorzien van een kruisribgewelf (met centraal een cirkelvormig luik voor het transport van de klokken) op vier opengewerkte ongeschilderde consoles; wanden half met schijnvoegen gecementeerd en beschilderd, half bepleisterd en beschilderd met links en rechts een korfboognis; deze sluit via een korfboog aan op het volgende travee, een driedelige westpartij, samen met de rest van de kerk geconcipeerd in 1846-1847 en bestaande uit een in het verlengde van de toren gelegen hoofdportaal met ten zuiden een zijportaal en ten noorden de doopkapel. Deze ruimten geven elk apart toegang tot het schip via drie korfboogvormige houten deuren met briefpaneeldecoratie of ajourwerk. Het bepleisterd en beschilderd hoofdportaal is voorzien van een stergewelf met centraal een cirkelvormige luik (klokken), eindigend op korte halfzuiltjes met polygonaal basement op een hoge dito sokkel en bladwerkkapiteel met dekplaat; houten steektrap naar het hoogzaal. De bepleisterde en beschilderde doopkapel wordt gekenmerkt door een wangewelf op gepolychromeerde kapitelen, analoog uitgewerkt als in de rest van de kerk; rondboognis met schildering van de doop van Christus. Het hoogzaal is door middel van een spitsboog opengewerkt naar het schip, stergewelf met sluitstenen en tevens een luik; rechthoekig uitspringende houten orgeltribune met ajourwerk van vierpassen en visblaasmotieven.

De sacristie en berging zijn toegankelijk via een houten korfboogdeur met briefpaneeldecoratie. De sacristie met bepleisterd en beschilderd kruisribgewelf eindigt op witgeschilderde gelijkaardig als in de rest van de kerk uitgewerkte kapitelen; bewaarde houten sacristiekast en -toog. Berging nog met rode gebakken tegels; deze ruimte wordt grotendeels ingenomen door de verwarmingsketel.

Op de muren en het gewelf bevinden zich neogotische schilderingen, in olieverf of een poederende water- of lijnverf. Deze werden gerestaureerd eind de jaren 1990 door firma Van Loy (Herselt), gaande van beperkte herstellingen of bijwerkingen tot volledige vernieuwing (overschildering) naar bestaand model.

Over heel de kerk ter hoogte van de plint ziet men een omlopende donkergrijze band en ongeveer in het midden van het muurvlak een smalle band met een geschilderd schijntriforium (accenten van goud op een donkerbruine achtergrond). In het schip en transept is een donker benedenregister met donkerbruine steenimitatie met lichte voegen zichtbaar; licht bovenregister met op het muurvlak rond de vensters horizontale banden met biezen van rode, groene of gele streep-, bol- of bladmotiefjes. Alle ribben, gordelbogen en scheidingsbogen zijn beschilderd, meestal lichtgrijs geaccentueerd met gele en rode lijnen.

De westmuur van het transept met de zijaltaren is uitgewerkt met een met gestileerde florale boord omlijste spitsboognis, beschilderd met repetitieve lichtrode sjabloonmotieven tegen een lichtgrijze achtergrond, gescheiden van een effen lichtblauw boogveld door een horizontale band van geometrische motieven.

Het koor is voorzien van een typisch symbolenprogramma refererend aan de eucharistie en de passie. Het binnenvlak van de koorboog is beschilderd met gekrulde bloementakken voorzien van een gestileerd leliemotief waartussen een banderol loopt met Psalmtekst 84 (83). Donkerder fraai beschilderd koor met meer gebruik van goud: in de eerste twee traveeën is het benedenregister gelijkaardig beschilderd als in het schip en transept, de andere drie muurvlakken dragen ter hoogte van het benedenregister repetitieve sjablonen van vierlobbige afwisselend groene en bruine figuren met gestileerde bloem- en bladmotieven waarvan de eerstgenoemde met Christusmonogram IHS; het bovenregister draagt op het muurvlak rond de vensters afwisselend groene en blauwe banden waarop respectievelijk wijnrank- en gestileerde motieven; de muurvlakken buiten de spitsboognis dragen een doorvlochten kruismotief. De koorboog en ribben van het koorgewelf zijn afgelijnd met gestileerd bloem- en bladwerk; de aanzet van de ribben rond de sluitstenen dragen geometrische schilderingen, de gewelven van de koorsluiting met gekrulde bloementakken omlijste doorvlochten driepassen met centraal een voorstelling van het zegevierende Lam Gods, links en rechts hiervan de 'arma Christi' onder meer dobbelstenen, het naadloze kleed en nagels, het doek van de Heilige Veronica met de afdruk van het aangezicht van Christus, de doornenkroon. De per drie gebundelde schalken zijn beschilderd met geometrische motieven (de buitenste schalken) of met een vierpas waarin florale en leliemotieven (middelste schalk). Sporadisch zijn sporen van vochtbeschadiging te zien.

Meubilair

- Drie gepolychromeerde houten neogotische altaren. Hoofdaltaar, 1846, in 1872 geschilderd door J. Van Aerschot: centraal tabernakel (later ingebracht?) en expositietroon met hostiedragende kelk, bekroning met Calvarie, geflankeerd door panelen met schildering van imitatiegordijnen, engelenbeelden op de hoeken, waarvoor telkens drie koperen kandelaars, frontzijde met drie geschilderde taferelen, centraal Christus met de leerlingen van Emmaus aan tafel tussen twee identieke taferelen van telkens twee duiven zich lavend aan de bron des levens, een vaas met gestileerde witte lelies. Zijaltaren, van Onze Lieve Vrouw (N.-zijde), 1852, van St.-Dimpna (Z.-zijde), 1853, in 1879 geschilderd door de zonen van J. Van Aerschot: centraal een gepolychromeerd heiligenbeeldje onder een neogotisch uitgewerkte baldakijn met links en rechts geschilderde panelen met taferelen uit het leven van de respectievelijke heilige; beschilderde frontzijde (Lam Gods).
- Preekstoel, hout, oudere onderdelen (kuip met beelden van de evangelisten, van 1630-31 door E. Verbuecken, Herentals), grondig hersteld/verbouwd onder meer klankbord, trap en een deel van de kuip circa 1847.
- Twee neogotische biechtstoelen (transept), 1850.
- Neogotische communiebank, 1854, in vier delen gedemonteerd
- Neogotisch koorgestoelte, 1868
- Sacristiekast en -toog, 1868
- Arduinen doopvont 1875, door J.B. Joostens, koperen deksel door E. Baeyens

- Interessant orgel, door Henri De Volder, 1849, beperkte wijzigingen/herstellingswerken circa midden 20ste eeuw door G. D'Hondt en mogelijk ook vroeger door J.B. D'Hondt, orgeltribune van 1856.
- Torenuurwerk van 1876, E. Michiels, Mechelen.
- Gepolychromeerde houten of plaasteren beelden, 19de eeuw of ouder onder meer Maria met kind, Heilige Laurentius (tweede helft 17de eeuw?), Heilig Hart, Sint-Jozef, Sint-Jan Berchmans. Buiten tegen westmuur van de noordelijke transeptarm: kruisbeeld, gepolychromeerd hout, 19de eeuw. Kruisweg, 1890, plaaster, door Baroni (Antwerpen) en schildering door A. Lunders.
- Specifiek op maat van het koor (hoofdaltaar) tweedelig ontworpen tapijt met opschrift "gift van de hoogedele gravin Joanna de Merode 1907", hoogstwaarschijnlijk geweven in de door haar in 1884 gestichte tapijtweverij te Blauberg, heropgericht te Westerlo in 1890 (tot 1940), dat hoofdzakelijk voor religieuze instellingen werkte.
- Glas-in-loodramen met vierkante ijzeren verdeling: in schip met doorzichtig ruitvormig in lood gevat glas; in transept en koor met gekleurde en gebrandschilderde glas-in-loodramen door atelier Stalins en Janssens (Antwerpen) en Henrionnet (Brussel, ramen van het eerste koortravee met cirkelmotieven en het centrale raam van de koorsluiting), jaren 1870-1880: ramen van het transept, Sint-Franciscus (noorden) en Sint-Ferdinandus (zuiden); ramen van de koorsluiting, van noord naar zuid Sint-Jozef, Sint-Laurentius, Christus aan het kruis, Sint- Dimpna, Sint-Gerebernus.

Bron : *AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: Parochiekerk Sint-Laurentius, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/52534> (geraadpleegd op 28 februari 2017).*

Orgel:

Roerend erfgoed: (beperkte selectie)

Klokken: toegewijd aan de Heilige Dimpna, Van Aerschodt, André Louis Jean (klokkengieter)

Datum: 1864 – 1864

b) Bouwfysische toestand

Bouwjaar	1846-1847
Stabiliteit	In goede staat
Muren	In goede staat, hardnekkige zoutuitbloeiingen in de kerk onderaan de muren
Daken	In goede staat
Ramen	In goede staat
Dakgoten en afvoerpijpen	In goede staat

Schilderwerk binnen	In goede staat, hardnekkige zoutuitbloeiingen, plaatselijke witte waas
Schilderwerk buiten	In goede staat
Verwarmingsinstallatie	In goede staat
Elektrische installatie	Vernieuwd in 1996, sindsdien niet herkeurd
Sanitair	1 toilet anno 2017
Branddetectie	Niet aanwezig
Inbraakdetectie	Aanwezig
Uurwerk	In goede staat
Klokken, sturing	In goede staat
Orgel	Aanwezig, houtwormbestrijding in 2019

c) Architecturale mogelijkheden

Grootte, opdeling, inrichting van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes

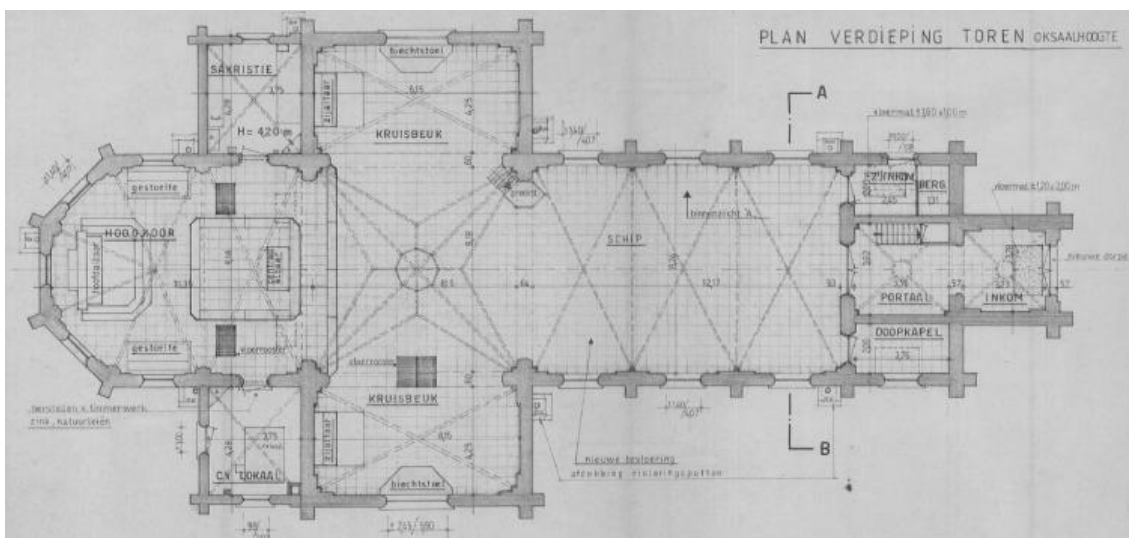
Schip + koor + altaar = ± 31,3 m x 8 m = 256 m² en ± 9 m tot 11 m hoog
 Dwarsbeuk zuid en noord = 2 x (± 8,15 m x 4,25 m = 34,6 m²)
 Grootte orde totale kerk = ± 400 m²
 Aantal stoelen: ± 235 stuks

Oostelijk:

- Sacristie: 4,28 m x 3,75 m
- CV lokaal: 4,28 m x 3,75 m

Westelijk:

- Hoofdinkom onder toren: 3,28 m x 3,23 m
- Hoofdportaal onder toren: 3,62 m x 3,76 m
- Zij-ingang: 3,76 m x 2,00 m
- Doopkapel: 3,76 m x 2,00 m

Uitbreidingsmogelijkheden en mogelijkheid tot afsplitsen deelruimtes

Louter technisch is compartimentering mogelijk: er kunnen wanden geplaatst worden en eventueel een verdieping.

Ruimtelijk wordt een uitbreiding belet door het kerkhof rond de kerk en door het plein aan de westkant.

Toegankelijkheid voor andersvaliden

De kerk kan toegankelijk gemaakt worden voor andersvaliden; op heden niet aangepast op vlak van toegankelijkheid;

Aanwezigheid van waardevol interieur/cultuurobjecten

Zie hierboven

Aanwezige voorzieningen.

Verwarming: aanwezig, luchtverwarming, wordt vernieuwd in 2017. Elektriciteit – verlichting: vernieuwd in 1996; sindsdien geen nieuwe keuring;

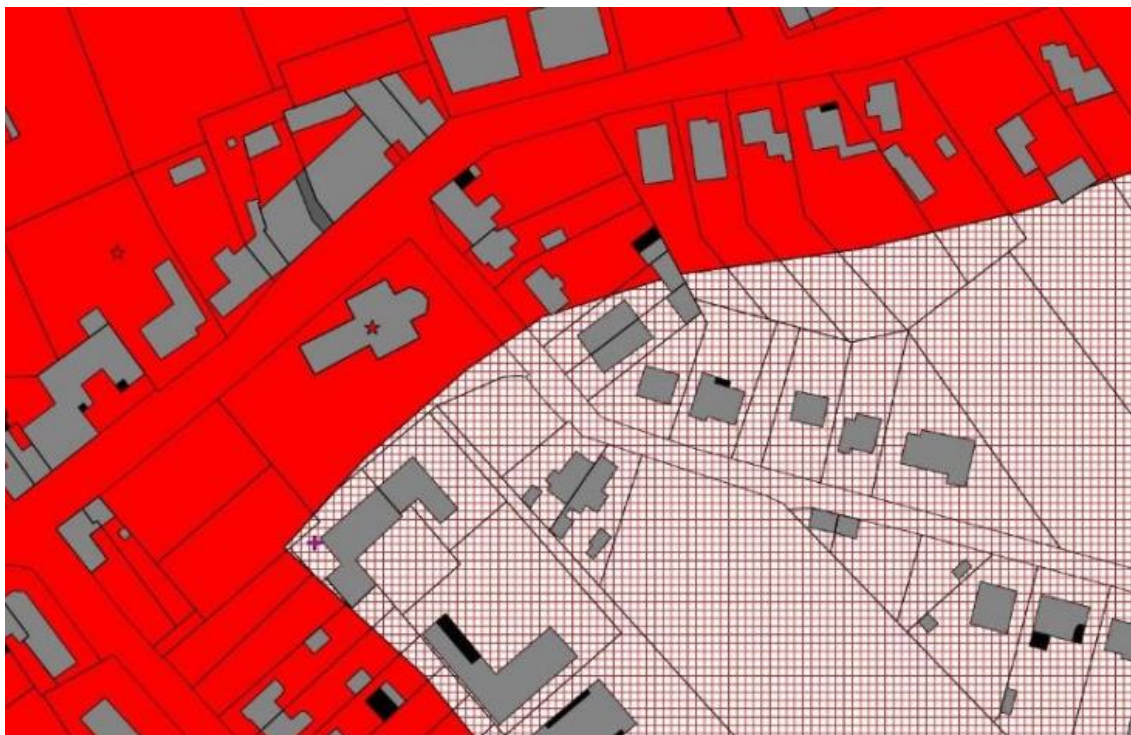
Keuken: niet aanwezig;

Toilet: toilet geplaatst in 2017 nabij de stookplaats

Geluidsinstallatie: nieuwe installatie aangekocht in 2017: boxen, micro's, muziekinstallatie.

d) Biodiversiteit

tekst

Accommodaties in en rond de kerk

Pastorij: ja, eigendom kerkraad

Kerkhof: ja

Plein: ja

Parking: ja

Overige: basisschool (eigendom vzw Dekenaat Zuiderkempen) inrichtende macht stad Geel, parochiezaal: eigendom kerkraad

Diversen

Uurwerk: ja

Klokken: zie hierboven

3.11.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal

De kerk van Zammel heeft een viering op zondagmorgen om 9.00. Op een gewone zondag komen er tussen de 20 en 25 mensen naar de viering. Met Kerstmis 2024 kwamen er een 40 – tal mensen naar de viering. Na de kerstviering is er een ontmoetingsmoment met de chiro buiten. Regelmatig is er na de zondagsviering ook een ontmoetingsmoment met koffie in de kerk. In 2024 was er in Zammel 1 uitvaart. De kerk van Zammel is een doopkerk. De kerk van Zammel is een kerk voor de eerste communie. 2 maal per jaar gebruiken de vormelingen de kerk een namiddag voor hun voorbereiding. Op Lichtmis op 2 februari is er een viering in de

avond met nadien een fakkeltocht. Op 16 mei is er aan de Dimpnkapel te Zammel een openluchtviering in de avond gevolgd door een receptie. Jaarlijks komt er ook een kleine groep bedevaarders naar de Dimpnkapel. Jaarlijks is er met Broederlijk Delen na de zondagsviering een kerkelijk ontbijt in de kerk.

Niet – pastoraal

De plaatselijke harmonie geeft haar jaarconcert in de kerk. Dit jaar was er ook een kerstconcert. De parochie Zammel is verbonden met de Geelse legende van Dimpna. De kapel van Dimpna wordt bezocht met gidsen. Er komt een wandeling van “De Merode” langs de kerk.

3.11.5 Financieel overzicht (optioneel)

Schematisch overzicht van grote werken aan de kerk die moeten gebeuren en waar consensus over is tussen gemeente en centraal kerkbestuur / kerkfabrieken.

Jaar	Grote werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering

Kerkfabriek exploitatietoelage per jaar in Meerjarenplan (MJP)

2025	2026	2027	2028	2029
Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	bedrag

3.12 Sint-Jozefkerk in Holven

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

3.12.1 Identificatie

Naam: Sint-Jozef kerk

Geografische ligging

- Kapelstraat 18, 2440 Geel
- 4° afd. sect. F perceel 550m
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Bisdom Antwerpen
- Dekenaat: Dekenaat Zuiderkempen
- Parochie: Holven

Eigenaar: Kerkraad

Bescherming(en)

- Is vastgesteld als bouwkundig erfgoed; Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009
- Niet beschermd

3.12.2 Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Kapelanie opgericht in 1934; in 1939 erkend als hulpparochie. Kerk naar ontwerp van architect J. Willems van 1935-1936, gerenoveerd in 1997. Op een geplaveid plein, ietwat achterin

gelegen zaalkerk van vijf traveeën met lager, vlak afgesloten koor. Baksteenbouw met ritmerende steunberen onder geknikt zadeldak (nok loodrecht op straat). Spitsboogvensters en rechthoekige lichtsluven.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bron : AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: *Parochiekerk Sint-Jozef, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/52425> (geraadpleegd op 28 februari 2017).

Interieur:

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Orgel: orgelbouwer Pierre Schrijven en Cie uit Brussel periode 1880-1890. Heeft ook het orgel van O.L.V. kathedraal in Antwerpen gebouwd.

Roerend erfgoed:

b) Bouwfysische toestand

Bouwjaar	1934-1936
Stabiliteit	Goed
Muren	In goede staat
Daken	In goede staat, pannen redelijk owv scheuren in de pannen
Ramen	In goede staat
Dakgoten en afvoerpijpen	In goede staat
Schilderwerk binnen	In goede staat
Schilderwerk buiten	In goede staat
Verwarmingsinstallatie	In goede staat
Elektrische installatie	In goede staat, geen keuring gevonden
Sanitair	1 toilet sacrestie
Branddetectie	Geen
Inbraakdetectie	Geen
Uurwerk	Niet aanwezig
Klokken, sturing	In goede staat
Orgel	In goede staat

c) Architecturale mogelijkheden

Grootte, opdeling, inrichting van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes

Schip en koor: ongeveer 11 m x 29,5 m = 324,5 m² en 15 m hoog in het midden

Grootte orde totale kerk = ± 420 m²

Aantal stoelen kapel = 72 stuks

Noord - west:

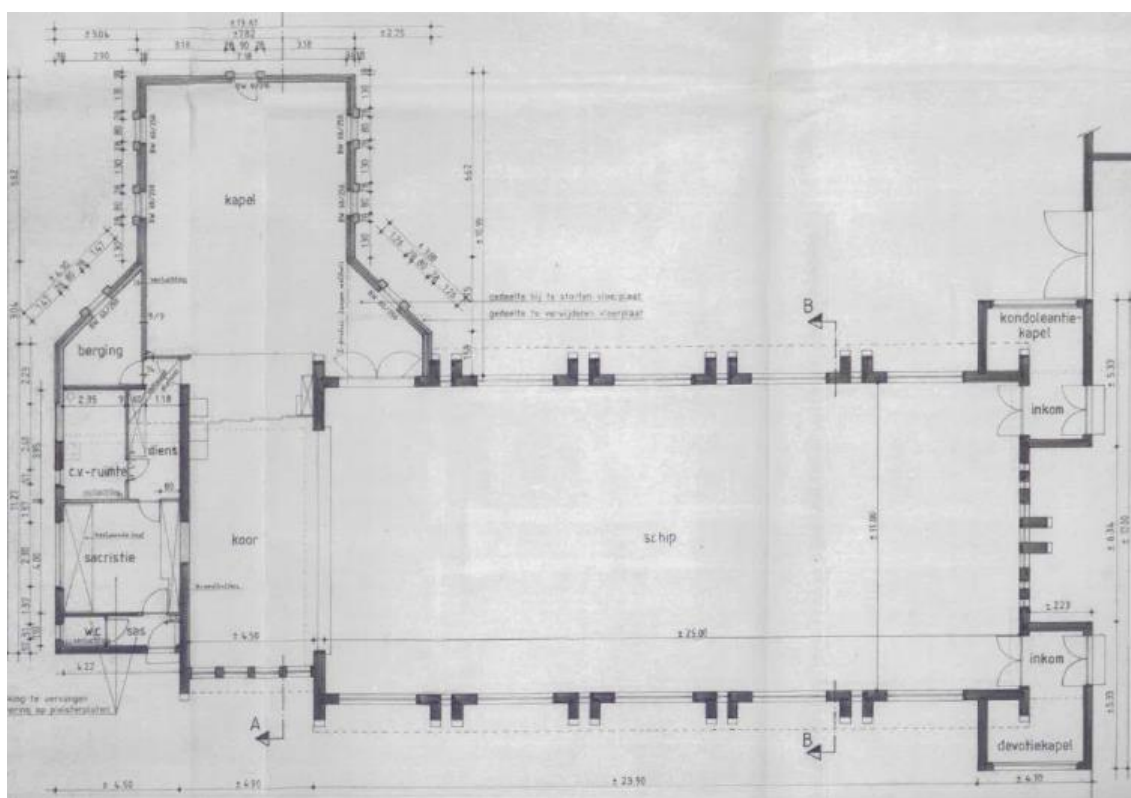
- 2 x inkomsas met kleine kapel

Zuidelijk:

- Kapel: 10,50 m x 7,18 m = 75,5 m²

Zuid - oost:

- Berging
- CV ruimte: 2,35 m x 4 m
- Sacristie: 4,00 m x 4,22 m = 16,88 m²
- WC
- Inkomsas

Uitbreidingsmogelijkheden en mogelijkheid tot afsplitsen deelruimtes

Compartimentering is mogelijk: er kunnen wanden geplaatst worden en een verdieping.118

Ruimtelijk is uitbreiding mogelijk aangezien er ten oosten van de kerk een parkeerplein aanwezig is.

Zuidoostelijk bevindt zich de parochiezaal en zuidelijk een basisschool waarmee eventueel integratie

kan gezocht worden.

Gelet op het vrij modern karakter van de kerk en de grote open ruimte, biedt ze heel wat mogelijkheden om haar op een vrij eenvoudige manier een andere invulling te geven.

Toegankelijkheid voor andersvaliden

De kerk kan eenvoudig toegankelijk gemaakt worden voor andersvaliden; op heden niet aangepast op vlak van toegankelijkheid;

Aanwezigheid van waardevol interieur/cultuuroederen

Zie hierboven

Aanwezige voorzieningen.

Verwarming: aanwezig, luchtverwarming via luchtroosters, luchtgenerator met brander Weishaupt.

Elektriciteit: de elektriciteit is vernieuwd in 1997 tijdens de restauratie; geen herkeuring aanwezig.

Keuken: niet aanwezig;

Toilet: 1 toilet aanwezig nabij de sacristie;

Geluidsinstallatie: aanwezig, niet uitmuntende kwaliteit

d) Biodiversiteit

tekst

3.12.3 Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Groen = eigendom van de stad Geel

Oranje = eigendom van de kerkfabriek/vzw dekenaat Zuiderkempem

Blauw = private eigendom

Ruimtelijke en juridische context: gewestplan – RUP's

Bestemming / zone: woongebied conform gewestplan

Accommodaties in en rond de kerk

Pastorij: ja, eigendom stad (in gebruik genomen als woning pastoor en vergaderruimte pastorale werking)

Kerkhof: nee

Plein: ja

Parking: ja

Overige: parochiecentrum, vrije basisschool, eigendom vzw dekenaat Zuiderkempen

Diversen

Uurwerk: neen

Verlichting kerk: neen

Toren: neen

Klokken: ja (1 stuk)

3.12.4 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal

In de Kerk van St.- Jozef Holven is er tot maart 2026 nog elke zondag om 10.30 eucharistie. Op een gewone zondag komen er ongeveer 25 mensen naar de viering. Naar een viering met voorbereiding eerste communie komen er een 100 – tal mensen 1 keer per maand. Op Kerstmis komt er ook een 100 – tal mensen naar de kerk. De kerk wordt ook gebruikt voor 4 – schoolvieringen per jaar van de plaatselijke lagere school. In 2024 waren er 3 uitvaarten en 1 huwelijk. De kerk wordt 2 of 3 keer per jaar een namiddag gebruikt voor de voorbereiding van de vormelingen. De school gebruikt de kerk 2 maal per jaar voor een kerst- en paasevocatie. De kerk van Holven is geen doopkerk.

Niet – pastoraal

Af en toe gebruikt de muziekschool de kerk van Holven voor een sessie zang. Dit gebeurt 1 of 2 avonden per jaar.

In maart 2026 stopt de parochiegemeenschap van Holven met het gebruik van de kerk.

3.12.5 Financieel overzicht (optioneel)

Schematisch overzicht van grote werken aan de kerk die moeten gebeuren en waar consensus over is tussen gemeente en centraal kerkbestuur / kerkfabrieken.

Jaar	Grote werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering

Kerkfabriek exploitatietoelage per jaar in Meerjarenplan (MJP)

2025	2026	2027	2028	2029
Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	bedrag

4 Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Op basis van het bestaande kerkenbeleidsplan uit 2017 en het nieuwe pastorale plan van 2025 kan worden vastgesteld dat de meeste kerken binnen een gezamenlijke consensus kunnen worden ingedeeld, aangepast aan de nieuwe categorieën: A-, B- of C-kerk.

Er zijn echter enkele uitzonderingen. De kerk van Larum wordt ingedeeld als B-kerk, terwijl de kerk van Stelen verandert van een B- naar een C-kerk. Deze beslissing is gebaseerd op een vernieuwde visie en de samenvoeging van parochiële clusters, wat leidt tot een logische en breed gedragen herindeling.

Een overzicht van de logische clusters zijn;

- Punt- Larum - Elsum = samengevoegd
- W'Hei - St-Amands(hoofdkerk), blijven aparte parochies indien de nevenbestemming in Winkelomheide gerealiseerd kan worden.
- Holven - Ten Aard(hoofdkerk) = samenvoegingsgesprekken zijn opgestart.
- St Dimpna (hoofdkerk)+ Bel
- Zammel (hoofdkerk), Stelen en Oosterlo

Hieronder volgt een overzicht van de verschillende kerktypes, met de motivatie voor deze gezamenlijke conclusie, zoals bepaald door de kerkgemeenschap, bestaande uit de pastorale werking, de parochies en de stad Geel.

4.1.1 A-Kerken

4.1.1.1 Beschermde monumentale A-kerken

- St.-Amandskerk volledig te behouden voor de eredienst.
Dit is een religieus monument en wordt gezien als de pastorale hoofdkerk in het hart van de stad. Een grote kerk met een rijkelijk en waardevol interieur en een grote erfgoedwaarde. Bovendien voor de stad Geel ook cultureel en toeristisch een troef.
- St.-Dimpnakerk te behouden voor de eredienst. Ze is de bedevaartkerk van 2 diocesane heiligen. Deze kerk is tevens een religieus monument en is onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis van onze stad door de gezinsverpleging en de legende van de heilige Dimpna. Deze kerk is een verlengstuk van ons Gasthuismuseum. Bovendien herbergt deze kerk een aantal zeer waardevolle kunstwerken. Zij is daarom qua erfgoedwaarde zeer waardevol en een toeristische trekpleister voor onze stad. Ze leent zich ook tot culturele activiteiten die perfect verenigbaar zijn met de vieringen.
- De St.-Laurentiuskerk te Zammel en St.-Lambertus te Bel te behouden voor de erediensten. Het zijn twee kleine gezellige stemmige kerken.

4.1.1.2 Geen beschermde A-kerken

- De kerk van Elsum, St.-Franciscus behouden omdat het een eigentijdse kerk is met een eigen religieuze taal en de hoofdkerk is van de cluster Punt, Larum en Elsum.
- Ten Aard blijft de Sint-Hubertus kerk behouden als hoofdkerk van de cluster Holven en Ten Aard. De stad is in 2017 het project een hart voor Ten Aard' gestart n.a.v. herbestemmen van de site van de voormalige bloemmolens. Binnen dit dorpsdebat zal mee bekeken worden of de kerk nog een aanvullende rol kan spelen als tentoonstellingsruimte waar liturgisch mogelijk.

4.1.2 B-Kerken

- De Heilig Hartkerk in Winkelomheide heeft reeds een nevenbestemming onder de vorm van een zorgcentrum doorlopen, waarbij de nodige goedkeuringen van zowel het bisdom als de stad Geel werden verkregen. De voorwaarden voor deze nevenbestemming zijn vastgelegd in een akte, die werd goedgekeurd door zowel het bisdom als de gemeenteraad in september 2024.

De stad Geel ziet erop toe dat de realisatie van het project blijft voldoen aan de erfpachtvoorwaarden. Daarnaast worden de laatste stappen gezet voor de inrichting van de liturgische ruimte en de aanvraag van subsidies. Zodra er duidelijkheid is over de financiële haalbaarheid en de inrichting van de liturgische ruimte door het bisdom is goedgekeurd, kan het project van start gaan.

Indien de vzw op een bepaald moment besluit dat het project niet haalbaar is, wordt de kerk ingedeeld als een C-type.

- De St.-Gerebernuskerk in Punt, als onderdeel van de eengemaakte parochie Sint-Franciscus van Assisi in Elsum, staat leeg sinds zondag 19 september 2021, toen de laatste eucharistieviering doorging. De eigendomstitel is niet duidelijk en wordt nog mee onderzocht, samen met een project- of dorpsontwikkelingsvisie. De herbestemming wordt na dit onderzoek verder opgestart.
- De St.-Jozefkerk in Holven vormt een kerk onder de cluster Holven en Ten Aard waarbij de kerk van Holven binnen een bredere dorpsvisie een rol met een nieuwe functie kan spelen. De herbestemming wordt na dit onderzoek verder opgestart.
- De kerk O.L.V.-Bezoeking van Larum, als onderdeel van de eengemaakte parochie Sint-Franciscus van Assisi in Elsum, kent ook te weinig bezoekers om deze vieringen hier nog in stand te houden.
Hier zal ook een dorpsvisie vorm moeten krijgen vooraleer een herbestemmingsonderzoek opgestart wordt.

4.1.3 C-Kerken

Gezien deze kerken nog redelijk gebruikt worden, maar een dalend aantal kerkbezoekers en gebruikers verwacht wordt, zal na het verlopen van dit kerkenbeleidsplan deze kerken opnieuw in vraag gesteld worden.

- De St.-Lucia kerk te Oosterlo behouden voor de eredienst o.w.v. de zorginstellingen in de buurt, zijnde MPI en huis Perrekes, die er vieringen en activiteiten organiseren en dit willen intensifiëren.
- De St.-Apollonia kerk te Stelen wordt na het doorlopen van een niet haalbaar herbestemmingsonderzoek deze legislatuur terug als kerk voor de erediensten opgenomen.

1	Kerk St.-Amands	A-kerk	De eredienst + valorisatie door culturele en toeristisch-recreatieve activiteiten; geen compartimentering
2	Kerk St-Dimpna	A-kerk	De eredienst + valorisatie door culturele en toeristisch-recreatieve activiteiten; geen compartimentering
3	Kerk Bel St.- Lambertus	A-kerk	De eredienst + valorisatie door culturele en toeristisch-recreatieve activiteiten; geen compartimentering
4	Kerk Zammel St-Laurentius	A-kerk	De eredienst + valorisatie door culturele en toeristisch-recreatieve activiteiten; geen compartimentering
5	Kerk Oosterlo St.- Lucia	C-kerk	
6	Kerk Stelen Sint-Apollonia	C-kerk	
7	Kerk Elsum Sint-Franciscus	A-kerk	De eredienst + valorisatie door culturele en toeristisch-recreatieve activiteiten; geen compartimentering
8	Kerk Punt Sint-Gerebernus	B-kerk	Herbestemming die past binnen de dorpsontwikkeling, onderzocht door de stad Geel. Participatie, zodat betrokkenheid vanuit de burger of initiatief kan genomen worden.
9	Kerk Larum Onze-Lieve-Vrouw-Bezoeking	B-kerk	2031 Herbestemming die past binnen de dorpsontwikkeling, onderzocht door de stad Geel. Participatie, zodat betrokkenheid vanuit de burger of initiatief kan genomen worden.
10	Kerk Ten Aard St.-Hubertus	A-kerk	De eredienst + valorisatie door culturele en toeristisch-recreatieve activiteiten; geen compartimentering
11	Kerk Holven St.-Jozef	B-kerk	Herbestemming die past binnen de dorpsontwikkeling, onderzocht door de stad Geel. Participatie, zodat betrokkenheid vanuit de burger of initiatief kan genomen worden.
12	Kerk Winkelomheide Heilig Hart	B-kerk	Lopende nevenbestemming. Aktevoorwaarden en vergunningen zijn goedgekeurd. De aktevoorwaarden worden bewaakt. De start van uitvoering gebeurt volgens planning VZW

			<p>in samenspraak met kerkfabriek en parochieteam, nadat alle procedures van vergunning, subsidie en akteondertekening zijn doorlopen.</p> <p>Indien het zorgcentrum finaal door de VZW niet meer haalbaar wordt geacht, wordt de kerk een C-kerk.</p>
--	--	--	--

4.2 Toekomstige investeringen

Voor de kerken die voor de eredienst behouden blijven, zullen in goed overleg tussen centraal kerkbestuur en gemeentebestuur alle noodzakelijke investeringen gebeuren.

Voor de b-kerken waar onderzoek dient te worden gedaan naar neven- of herbestemmingen worden enkel veiligheids-, onderhouds- en instandhoudingswerken gedaan.

5 Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

5.1.1 Dorps- en stadsontwikkelingsvisie

Omdat het kerkgebouw vaak centraal in het dorp gelegen is, bepaalt het in grote mate de visuele impact en herkenbaarheid van de dorpskern. Het is dan ook belangrijk om een eventuele nieuwe functie binnen een bredere stadsontwikkelingsvisie te kaderen. Deze studie kan dienen als leidraad om toekomstige herbestemmingstrajecten te definiëren.

De stad Geel wil in deze legislatuur enkele dorpskernen verder onderzoeken met het oog op hun toekomstige ontwikkeling. Het pastoraal plan sluit hierbij nauw aan en wordt gezien als een waardevolle aanvulling op de bredere visie die de stad voor deze deeldorpen wenst uit te werken.

In deze bestuursperiode worden volgende dorpen onder de loep genomen:

- Holven
- Punt
- Larum

Hierbij is het belangrijk dat participatie van betrokken burgers georganiseerd wordt.

5.1.2 Herbestemmingsonderzoek

Voor het verdere onderzoekstraject naar een herbestemming is het aangewezen om gebruik te maken van het begeleide en gesubsidieerde bestemmingsonderzoek van de provincie Antwerpen om het proces verder vorm te geven.

Participatie speelt in dit traject ook een belangrijke rol, waarbij vooral de (financiële) haalbaarheid van elk idee grondig wordt afgewogen. De sterkste projecten ontstaan vaak van onderuit, met maximale betrokkenheid en draagvlak.

De realisatie van een herbestemming kan rekenen op subsidies, waarmee projecten zo realistisch en haalbaar mogelijk worden gemaakt.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop en door de gemeenteraad. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens het Eredienstendecreet dat in werking treedt vanaf 1 januari 2025 moet elk kerkenbeleidsplan de eerste zes maand van elke nieuwe legislatuur vernieuwd of herbevestigd worden.

6 Bijlage

- Goedkeuring ontwerp college van burgemeester en schepenen van 24 maart 2025